

ЦЕНТР
ЕКОНОМІЧНОЇ
СТРАТЕГІЇ

АНАЛІТИЧНА
ЗАПИСКА

ОГЛЯД БЮДЖЕТУ 2025

ПІДГОТУВАЛИ:

Тетяна Палійчук, асоційована експертка
Олександра Мироненко, молодша економістка

ДАТА:

29 листопада 2024 р.

ЗМІСТ

1. Головне.....	3
2. Макроекономічні показники.....	5
3. Доходи.....	7
4. Видатки.....	11
5. Дефіцит та управління боргом.....	18
6. Місцеві бюджети та міжбюджетні трансферти.....	21

Центр економічної стратегії – незалежний центр досліджень державної політики. Завдання ЦЕС – підтримка реформ в Україні з метою досягнення стійкого економічного зростання країни. Центр робить внесок у розробку стратегії економічного зростання України, здійснює незалежний аналіз найбільш важливих аспектів державної політики, а також працює над посиленням громадської підтримки реформ. Заснований у травні 2015 року.

Наші принципи:

- Економічна свобода (лібералізація, дерегуляція, приватизація)
- Вільна та чесна конкуренція
- Менша роль держави за підвищення її ефективності
- Інформаційна прозорість та свобода слова
- Верховенство права та захист приватної власності
- Здорові та стабільні державні фінанси
- Економіка, що створена на засадах знань.

Для більш детальної інформації про ЦЕС просимо звертатися до В'ячеслава Ноздріна, директора з комунікацій (тел.: (044) 492-7970, office@ces.org.ua).

Також запрошуємо відвідати наш сайт www.ces.org.ua та слідкувати за нами у соціальних медіа facebook.com/cesukraine чи twitter.com/ces_ukraine.

Дослідження є однією з активностей у рамках проєкту Good Governance Fund “Економічний хаб: Зміцнення макроекономічної стабільності через ефективне управління державними фінансами”, який фінансується UK International Development від уряду Великої Британії. Імплементатори проєкту — Abt Global та Центр економічної стратегії.

ГОЛОВНЕ

[Бюджет України на 2025 рік](#) це вже четвертий бюджет воєнного часу та перший, підготовлений відповідно до середньострокового бюджетного планування. Він ґрунтується на [Бюджетній декларації на 2025–2027 роки](#), що підкреслює важливість забезпечення для України макроекономічної та фінансової стабільності в умовах протистояння агресії рф. Парламент [ухвалив](#) проєкт бюджету вчасно – в першому читанні 31 жовтня, а в другому читанні та в цілому [як закон](#) 19 листопада.

Доходи державного бюджету на 2025 рік, які складають 2,3 трлн грн, враховують [заходи](#), вжиті на вимогу міжнародних донорів, спрямовані на забезпечення стабільності. Зокрема, йдеться про фіскальну консолідацію та [підвищення податків і зборів](#). Ці заходи є важливими для виконання бюджету і допоможуть уникнути значного дефіциту бюджету.

Макропрогноз, закладений в законі, передбачає зростання реального ВВП на 2,7% у 2025 році. [НБУ](#) оцінює зростання економіки у 2025 році у 4,3%, а [МВФ](#) прогнозує зростання в межах 2,5–3,5%. Однак оцінки [Мінекономіки](#), [НБУ](#), [Світового банку](#), [МВФ](#) та [СБРР](#), зроблені ще наприкінці 2023 – на початку 2024 року, були більш оптимістичними – від 3,0% до 6,5%. Ризики на 2025 рік, пов'язані з прогнозом, залишаються дуже високими. У разі негативного сценарію МВФ прогнозує падіння ВВП на 2,5%, що призведе до невиконання запланованих показників доходів і видатків бюджету.

Таблиця 1. Основні параметри Держбюджету на 2025 рік та показники 2022–2024 років, млрд грн

Показники, млрд грн якщо не вказано інше	2022	2023	2024	2024	2025
			уточнений план від 18.09	виконання 8 місяців	
I. Макропоказники					
Номінальний ВВП	5 239	6 538	7 485		8 466
ВВП, % реальної зміни	-28,8	5,3	3,5		2,7
II. Державний бюджет					
Доходи	1 788	2 672	1 911	1 936	2 327
в т.ч. міжнародна допомога*	653	1 163	7	616	88
Видатки	2 706	4 014	3 737	2 617	3 929
в т.ч. на воєнні потреби**	1 512	2 558	2 044	1 608	2 071
III. Зведений бюджет					
Доходи	2 197	3 104	2 544	2 373	2 812
Видатки	3 044	4 441	4 438	2 985	4 414
III. Бюджет сектору загальнодержавного управління (СЗДУ)***					
Доходи	2 630	3 588	3 137	-	3 408
в т.ч. доходи соцфондів	433	483	592	-	596
Видатки	3 477	4 924	5 030	-	5 010
IV. Дефіцит Державного бюджету					
Офіційний дефіцит	915	1 333	1 846	676	1 602
Імплікований дефіцит****	1 568	2 496	1 853	1 293	1 690

*Допомога у формі грантів та допомога на воєнні та гуманітарні потреби у складі статті доходів «Інші джерела ВНБУ».

**Видатки за рахунок власних доходів на оборону та безпеку та видатки за рахунок інших джерел ВНБУ на оборону (власні розрахунки ЦЕС).

***Бюджет сектору загальнодержавного управління складається із зведеного бюджету (державний + місцеві бюджети) та бюджетів двох (раніше – трьох) соціальних фондів – Пенсійного фонду України та Фонду безробіття.

****Імплікований дефіцит це сума офіційного дефіциту (різниці доходів та видатків) та коштів, отриманих у вигляді грантів та іншої міжнародної допомоги. Цей дефіцит є більш показовим для розуміння реальної потреби у фінансуванні держбюджету.

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Видатки держбюджету на 2025 рік складають близько 3,9 трлн грн і, як у попередні роки, близько половини спрямовується на відсіч агресору. Вже кілька років поспіль це було можливим завдяки широким пакетам військової, економічної та фінансової підтримки з боку країн Європи та США: через грантову та кредитну допомогу вони фінансують майже 100% необоронних видатків, а на оборонні цілі виділяють натуральну допомогу у великих обсягах.

Видатки СЗДУ (зведений бюджет та соцфонди) у 2025 році зростуть до 5 трлн грн. Такий обсяг ставить під загрозу фінансову стійкість сектору, якщо доходи не зростатимуть пропорційно видаткам. **Бюджет СЗДУ показує наявність серйозних викликів, пов'язаних з фінансуванням в умовах воєнного часу.** Залежність від міжнародної допомоги та високі витрати на воєнні потреби підкреслюють необхідність реформ у системі управління фінансами та пошуку нових джерел доходів. Зменшення темпів зростання ВВП у майбутньому вказує на потребу у стратегічному плануванні для забезпечення стабільності бюджету.

Головний фінансовий ризик зараз – залежність від зовнішньої підтримки. Доходів не вистачає для покриття усіх видатків, як наслідок, дефіцит бюджету на 2025 рік становить 1,6 трлн грн, у ВВП це 18,9%, що менше, ніж у 2023 році (20,4% ВВП). Україна гостро відчула це наприкінці 2023 року – навесні 2024 року, коли схвалення пакету військової допомоги, що включає закупівлю зброї та економічну допомогу, зупинилося в Конгресі. Тоді лише після шести місяців дебатів США [прийняли](#) цей додатковий пакет допомоги Україні в обсязі \$62 млрд.

З початку повномасштабного вторгнення зовнішня бюджетна підтримка України склала понад \$100 млрд. 90% цієї підтримки надійшло від ЄС, США, МВФ, Японії та Канади.

На 2025 рік потреба України у зовнішньому фінансуванні складає \$38,4 млрд. У 2023 році така потреба склала \$42,5 млрд. У 2024 році Україна розраховує на підтримку партнерів в обсязі \$41,3 млрд.

Не знаючи, скільки загалом фінансової та військової допомоги надійде в 2025 році, уряд заклав до бюджету лише ту натуральну та грантову допомогу, яка вже зафіксована. Це лише \$2 млрд або 2% сукупних видатків. Скоріше за все, реальну картину кредитної та донорської допомоги ми побачимо протягом року, але тренди в США дають приводи непокоїтися про фінансування та постачання озброєнь. Альтернативні джерела коштів - UA Facility від Євросоюзу та ERA - позика від країн великої сімки в обмін на майбутні доходи від російських активів.

Інший фактор ризику – невизначеність та складність планування видатків. Так, посеред 2024 бюджетного року стало зрозуміло, що Україні не вистачає 500 млрд грн на зарплати військовим та закупівлю зброї через надто оптимістичне припущення про закінчення активних бойових дій в середині року. В 2025 році Україна закладається на тривалість війни протягом всього року. **Відповідно на цілі безпеки та оборони за даними Мінфіну передбачено 2,2 трлн грн, що становить 26,3%**

ВВП. Разом з тим не виключено посилення бойових дій, поглиблення гуманітарної кризи та відповідно зростання видаткової потреби.

Видатки на **соціальні потреби** (із урахуванням пенсій) закладаються на рівні 431,5 млрд грн, що на 33 млрд грн менше, ніж у 2024 році. Як і у попередні роки, більшість коштів, передбачених за цим напрямом, уряд планує спрямувати на виплату пенсій – 237 млрд грн, що на 12,8% менше запланованих видатків 2024 року. Друга найбільша за обсягом стаття видатків – це “Соціальний захист громадян, які потрапили у складні життєві обставини” на 2025 рік передбачається в обсязі 81,8 млрд грн, що на 8% менше, ніж у 2024 році. Також передбачається скорочення і ще однієї найбільшої за обсягом статті видатків це – “Виплата житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг” до 42 млрд грн, тобто на 8% менше у порівнянні із 2024 роком.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

- На 2025 рік зростання реального ВВП України закладено на рівні 2,7%. Це обережний (інерційний) прогноз. Курс гривні до долара закладено у розмірі 45 грн, а рівень інфляції до 9,5%.
- Соціальні стандарти збережено на рівні 2024 року, втім це може бути переглянуто у бік збільшення. Мінімальна заробітна плата в сумі 8 000 гривень, а прожитковий мінімум 2 920 грн. Очікуваний рівень безробіття 17,7%.
- Позитивного сальдо торговельного балансу у 2025 році не очікується. Експорт прогнозується на рівні \$57,2 млрд, а імпорт – \$97,9 млрд.

Макроекономічний прогноз на 2025 рік залишається обережним. Основні прогнозні показники макроекономічного розвитку України в бюджеті-2025 закладені на рівні, який використовувався при підготовці Бюджетної декларації, а саме зростання номінального ВВП до 8,5 трлн грн. При цьому в доларовому вимірі ВВП не зміниться і складе 188,1 млрд – адже курс гривні закладено в бюджетних припущеннях на рівні 45 грн/долар. Зростання реального ВВП закладено на рівні 2,7% після 4,6% очікуваного зростання у 2024 році, прискорення інфляції до 9,5% замість очікуваних у 2024 році 9,7% та фактичних 4,5% у січні-серпні 2024.

Прогнозний показник зростання реального ВВП знаходиться у діапазоні оцінки МВФ, представленої восени під час перегляду програми по Україні (Extended Fund Facility) – від 2,5 до 3,5%. Це нижче прогнозів МВФ, [опублікованих у червні 2024 року](#), де зростання ВВП на 2025 рік прогнозувалось на рівні 5%. Основний фактор для песимізму при перегляді – триваюча війна. Негативний сценарій за МВФ принесе Україні падіння економіки на 2,5% у 2025 році.

За оцінками [НБУ](#) у 2024 році економіка зросте на 4%, у 2025-2026 роках на 4,3% та 4,6% відповідно.

Для порівняння, українські неурядові експерти дещо оптимістичніші, в липні 2024 вони [прогнозували](#), що в 2025 році очікується, реальне зростання ВВП на рівні 3,5–5%, тоді як Мінекономіки оцінює його лише на рівні 2,7%. За оцінками Мінекономіки, номінальний ВВП складе 8,5 трлн грн, тоді як неурядові експерти вважають, що він може досягти 8,8–9,3 трлн грн, що відповідає \$195,3–207,6 млрд. Хоча прогноз Мінекономіки є нижчим, оптимістичні оцінки експертів свідчать про очікування на

швидше відновлення економіки та зростання інвестицій – тобто певний простір для кращих показників виконання бюджету за доходами.

Проте різниця в прогнозах між Мінекономіки, НБУ та неурядовими експертами, особливо враховуючи песимістичний сценарій міністерства, створює певні ризики для бюджету. Можливі помилкові рішення щодо фіскальної політики можуть обмежити подальше економічне зростання, що, у свою чергу, призведе до невиконання плану надходжень і, як результат, до недостатнього фінансування важливих соціально-економічних програм. **У зв'язку з цим, аби забезпечити стабільність та розвиток, важливо зважати на різні прогнози та адаптувати бюджетну політику відповідно до реальних економічних умов, бути готовими коригувати політику відповідно до змінюваних умов.**

Таблиця 2. Показники макроекономічного розвитку в 2022–2027 роки.

Макропоказник	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Номинальний ВВП, млрд грн	5 239	6 538	7 485	8 466	10 123	11 783
Номинальний ВВП, млрд дол США	162,0	178,8	183,9	188,1	217,7	253,9
ВВП, % реальної зміни	-28,8	5,3	3,5	2,7	7,5	6,2
Індекс споживчих цін, % зміна грудень до грудня	26,6	5,1	7,9	9,5	10,4	5,9
Індекс споживчих цін, % зміна середня за рік	20,2	12,8	8,5	9,7	9,9	8,0
Офіційний обмінний курс, дол США, сер. за період	32,3	36,6	40,8	45,0	46,5	46,4
Рівень безробіття, %, у середньому за рік*	21,1	18,2	18,7	17,7	17,4	16,5
Реальна заробітна плата, % зміни в середньому за рік	-11,4	3,5	8,5	8,1	5,2	6,8
Номинальна заробітна плата, в середньому за рік, тис. грн	14,8	17,4	21,8	24,4	28,2	32,5
Експорт товарів та послуг, млрд дол США	57,5	50,9	56,3	57,2	67,3	80,3
Імпорт товарів та послуг, млрд дол США	83,3	88,6	96,4	97,9	94,6	101,3

*Рівень безробіття у 2022, 2023 роках взято фактичний за даними НБУ.

Джерела: дані НБУ, Про схвалення основних прогнозів... | від 15.12.2023 № 1315 (rada.gov.ua), Про схвалення основних прогнозів... | від 28.06.2024 № 780 (rada.gov.ua), Бюджетна декларація на 2025–2027 роки, Пояснювальна записка до Закону про Державний бюджет 2024.

Соціальні стандарти на 2025 рік заморожено на рівні 2024 року:

- мінімальна зарплата – 8 000 грн;
- прожитковий мінімум (загальний) – 2 920 грн;
- прожитковий мінімум для працездатних осіб – 3 028 грн;
- прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, – 2 361 грн.

Розміри цих показників були встановлені від 1 квітня 2024 року і це було перше, і доки єдине збільшення за час воєнного стану. Уряд обіцяє, що у разі зміни макропоказників в частині збільшення дохідної частини соціальні стандарти буде переглянуто у бік збільшення. Проте, оскільки соціальні

виплати і заробітна плата державним службовцям здійснюється за рахунок коштів міжнародних донорів, то підвищення видатків на цілі потребує узгодження з ними прийняття такого рішення.

Ринок праці України зіштовхується із викликами, обумовленими війною:

- скорочення/нестача робочої сили (мільйони людей були змушені залишити свої домівки та переїхати або в межах України, або за кордон; мобілізація);
- погіршення рівня безпеки (збройна агресія РФ проти України, обстріли рф цивільної інфраструктури в Україні по всій лінії фронту, значна кількість мін);
- нерелевантна / недостатня кваліфікація претендентів на відкриті вакансії.

Тож на 2025 рік зберігатиметься складна ситуація із зайнятістю населення: за прогнозами, закладеними в бюджет, очікуваний рівень безробіття 17,7%, що на 1 в.п. менше, ніж у 2024 році, і на 3,4 в.п. менше, ніж у 2022 році, коли рівень безробіття досягнув піку і був 21,1%. З метою забезпечення виконання завдань і заходів із підтримки українців за кордоном та сприяння їх поверненню в Україну до другого читання у бюджеті передбачено відповідну програму в обсязі 150 млн грн.

Експорт та імпорт в прогнозі на 2025 рік зростають однаково – на 1,6% в доларовому вираженні, це повільніше, ніж очікуване зростання реального ВВП. Повільніше зростання експорту в порівнянні з ВВП вказує на те, що Україна втрачає конкурентоспроможність на світових ринках, а ВВП зростає внаслідок збільшення внутрішнього споживання чи інвестицій, а не зовнішньої торгівлі. Позитивного сальдо торговельного балансу у 2025 році не очікується: експорт прогнозується на рівні \$57,2 млрд, а імпорт – \$97,9 млрд. У 2024 році очікується відмінна від наступного року ситуація: зростання експорту 4,7%, імпорту 6,3%, а ВВП 3,5%. Хоча ще у 2023 році зростання експорту мало від'ємне значення і склало – 10,8%.

При розрахунках прогнозних показників на 2025 рік взяті до уваги як позитивні зрушення, так і ймовірні ризики. В прогнозі експорту враховані здобутки України в Чорному морі та функціонування зернового коридору – очікується, що експорт зерна морем продовжиться у 2025 році, але нижчі врожаї можуть привести до його скорочення.

Високий внутрішній попит з іншого боку, великий фіскальний стимул через безпрецедентний бюджетний дефіцит стимулюють високий внутрішній попит, що задовольняється імпортом на тлі обмеженого вітчизняного виробництва. Збільшенню імпорту сприятимуть також закупівля електроенергії спричинена руйнуванням енергетичної інфраструктури.

Загалом макроекономічний прогноз виглядає як інерційний із точки зору військових ризиків, в нього не закладене ані погіршення, ані покращення воєнної ситуації. Такий підхід наразі є єдиним можливим під час війни та високої невизначеності, але сценарний аналіз в умовах війни був би не зайвим і в бюджетній декларації і пояснювальній записці до Закону про бюджет. Тим більше, що і в ситуації воєнного часу, і за вимогами євродиректив до середньострокового бюджетного планування такий аналіз мав би бути¹.

ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

- Доходи державного бюджету на 2025 рік заплановані в обсязі 2,3 трлн грн (\$51,7 млрд). Це на 22% більше ніж у 2024 році. Основні джерела власних надходжень бюджету – це

¹ [Переговорний розділ «Економічна і монетарна політика» - Центр економічної стратегії \(ces.org.ua\)](https://ces.org.ua)

ПДВ (912 млрд грн), податок на доходи фізичних осіб та військовий збір (426 млрд грн), податок на прибуток підприємств (247 млрд грн), а також акцизи (286 млрд грн).

- У бюджеті закладено 140 млрд грн доходів від підвищення податків та зборів.

На 2025 рік заплановані доходи державного бюджету на рівні 2,3 трлн грн, що на 22% номінально більше, ніж за уточненим планом на 2024 рік (від 18 вересня 2024 року). Це збільшення перевищує закладений у макропрогнозі показник рівня інфляції (9,5%), оскільки зростання доходів також обумовлено підвищенням ставок податків. Більшість доходів є власними доходами бюджету – вони становлять 96% загальної суми доходів. Решта 4% припадає на міжнародну допомогу, а саме на гранти від донорів – 88 млрд грн. Поки фактичного отримання гранту не відбулося, уряд не закладає його до бюджету, тож за результатами виконання частка допомоги може виявитися більшою. В цілому частка власних доходів державного бюджету по відношенню до економіки зростає – від 23% у 2021 році до 26% ВВП у 2025 році, найбільш динамічний драйвер цього зростання – ПДФО та військовий збір.

Основними джерелами власних надходжень державного бюджету в 2025 році залишаться податки. В бюджеті 2025 року податкові надходження становлять 86% усіх доходів. Більшу частину цих надходжень складає **податок на додану вартість (ПДВ)**, який складає 39% усіх доходів або 10,8% ВВП (внутрішній та імпорнтний ПДВ). Доходи від імпорнтного ПДВ заплановано на рівні 594 млрд грн, що на 17% номінально більше, ніж закладено в бюджеті 2024 року. Внутрішнє ПДВ складає меншу частину доходів, а саме 318 млрд грн або 14% усіх доходів та 4% ВВП. Номінальне зростання доходів від нього становить 10%, що з коригуванням на інфляцію означає, що доходи від внутрішнього ПДВ в 2025 році майже не зміняться.

Таблиця 3. Видатки державного бюджету: за 2023 рік фактичні, 2024 рік уточнений план від 18.09.2024 та фактичне виконання за 8 місяців, 2025 рік за Законом про бюджет 2025 року.

	2023		2024*		2025			Зростання, % 2025 до 2021
	млрд грн	% від ВВП	млрд грн	% від ВВП	млрд грн	% від ВВП	% від загальної суми доходів ДБ	
Офіційні трансферти	43	1%	0 (16)	0%	15	0%	1%	21%
Власні доходи ДБ, з яких	1 466	22%	1905 (1304)	25% (17%)	2 224	26%	96%	74%
ПДФО та ВЗ	207	3%	329 (201)	4% (3%)	426	5%	18%	210%
ПДВ імпорнтний	347	5%	506 (302)	7% (4%)	594	7%	26%	88%
ПДВ внутрішній	215	3%	289 (175)	4% (2%)	318	4%	14%	104%
ПП	144	2%	240 (195)	3%	247	3%	11%	67%
Акцизний податок внутрішній	93	1%	100 (64)	1%	139	2%	6%	68%
Акцизний податок імпорнтний	75	1%	104 (66)	1%	147	2%	6%	85%
Кошти НБУ	72	1%	39 (39)	1%	64	1%	3%	162%

Рентна плата	60	1%	58 (36)	1% (0%)	58	1%	2%	-28%
Дивіденди та прибуток ДП та КП	35	1%	70 (68)	1%	50	1%	2%	76%
Реальні ВНБУ**	83	1%	46 (63)	1%	57	1%	2%	-31%
Інші власні надходження	136	2%	123 (95)	2% (1%)	123	1%	5%	-13%
Допомога, з якої	1 163	18%	6 (616)	0% (8%)	88	1%	4%	1297%
Інші джерела ВНБУ на оборону та гуманітарні потреби***	729	11%	0 (347)	0% (5%)	-	-	-	-
Гранти в бюджет	433	7%	6 (269)	0% (4%)	88	1,0%	3,8%	6491%
Разом	2 672	41%	1911 (1936)	25%	2 327	27,5%	100%	89%

* Дані за 2024 рік – уточнений план від 18.09.2024 та у дужках фактичне виконання за 8 місяців.

** Реальні ВНБУ це сума доходів за статтею «Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами» плюс розрахункова сума реальних власних доходів за статтею «Інші джерела власних надходжень бюджетних установ».

*** Інші джерела ВНБУ на оборону та гуманітарну допомогу це фактична сума видатків на оборону за рахунок інших джерел власних надходжень бюджетних установ та розрахункова частина інших джерел ВНБУ на гуманітарні потреби. Детальніше про методологію в Додатку 2. Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік

Другим за розміром джерелом податкових надходжень державного бюджету є **податки на доходи та прибуток**. Доходи від податку на доходи фізичних осіб та військового збору (ПДФО та ВЗ) в 2025 році заплановані у розмірі 426 млрд грн всього до обох фондів (загального 321 млрд грн та спеціального 104 млрд грн), що на 42% номінально більше, ніж за початковим планом на 2024 рік.

У порівнянні із уточненим бюджетом 2024 року від 18 вересня, номінальні доходи від ПП в 2025 році збільшаться на 3%. Зростання надходжень від ПП в 2024 році зумовлене зокрема поверненням 50% податку на прибуток банків та встановлення ставки ПП для фінансових компаній на рівні 25%, через що до другого читання бюджет 2025 року збільшили надходження від ПП на 41,8 млрд грн. При цьому доходи від дивідендів та прибуток державних та комунальних підприємств зменшили на 15,8 млрд грн, вони заплановані на рівні 50,3 млрд грн.

Обсяг надходжень від **акцизів** в 2025 році має становити 12% загальної суми доходів та 3,4% ВВП. Сума внутрішнього акцизного податку запланована на рівні 139 млрд грн, а імпортного акцизу – 147 млрд грн, що на 40% та 42% відповідно більше, ніж за уточненим планом на 2024 рік. Збільшення доходів за цією статтею спричинене поступовим підвищенням акцизного податку на пальне та тютюн до мінімального рівня ЄС, що заплановано до 2028 року.

Таблиця 4. Динаміка надходжень від акцизного податку в 2024-2025 роках.

Показник	2024, млрд грн		2025, млрд грн	Зміни 2024-2025, %	
	Початковий	Уточнений від 18.09	Закон	Початковий- уточнений 2024	Уточнений 2024-2025
Акциз внутрішній	98,2	99,9	139,4	2%	39%
Тютюн	61,3	63,0	90,8	3%	44%
Пальне	16,5	16,5	24,0	0%	45%
Інші підакцизні товари	20,4	20,4	24,51	0%	20%
Акциз імпортовий	95,3	104,0	147,2	9%	42%
Тютюн	26,0	26,7	29,9	3%	12%
Пальне	56,1	64,1	102,0	14%	59%
Інші підакцизні товари	13,2	13,2	15,3	0%	15%

Джерела: Закон про Державний бюджет України на 2024 рік, Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2024 рік" щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

На 2025 рік закладене зростання коштів, які перераховуються Національним банком України до державного бюджету. Початковий план ДБ на 2024 рік передбачав 17,7 млрд грн від цієї статті неподаткових надходжень. 18 вересня 2024 року при внесенні змін до ДБ 2024 року, доходи від коштів НБУ збільшили до 38,6 млрд грн. На 2025 рік заклали 63,9 млрд грн, що номінально на 65,5% більше, ніж за уточненим планом на 2024 рік. Таке збільшення обумовлено, тим, що у 2024 році сума консолідованого фінансового результату за перше півріччя склала **122,6 млрд грн**, що майже на 30% більше ніж на кінець 2023. За [повідомленням НБУ](#), найбільший вплив на суму прибутку мали результати переоцінки фінансових інструментів у розмірі 115,4 млрд грн, що переважно є наслідком зміни офіційного валютного курсу та їх справедливої вартості.

Бюджет 2025 року передбачає дуже консервативні припущення щодо надходження **міжнародної допомоги**, а саме грантового та кредитного фінансування, які є фактично прямим фінансуванням дефіциту бюджету, а також міжнародної допомоги, яка надходить у натуральному вигляді та обліковується через статтю «Інші джерела власних надходжень бюджетних установ» (ВНБУ).

Доходи від **грантів** до бюджету заклали достатньо консервативно (88 млрд грн), особливо порівнюючи із сумою наданих грантів в 2023 році – 433 млрд грн та факту за 8 місяців 2024 року – 268 млрд грн, але сума буде коригуватись в процесі отримання допомоги.

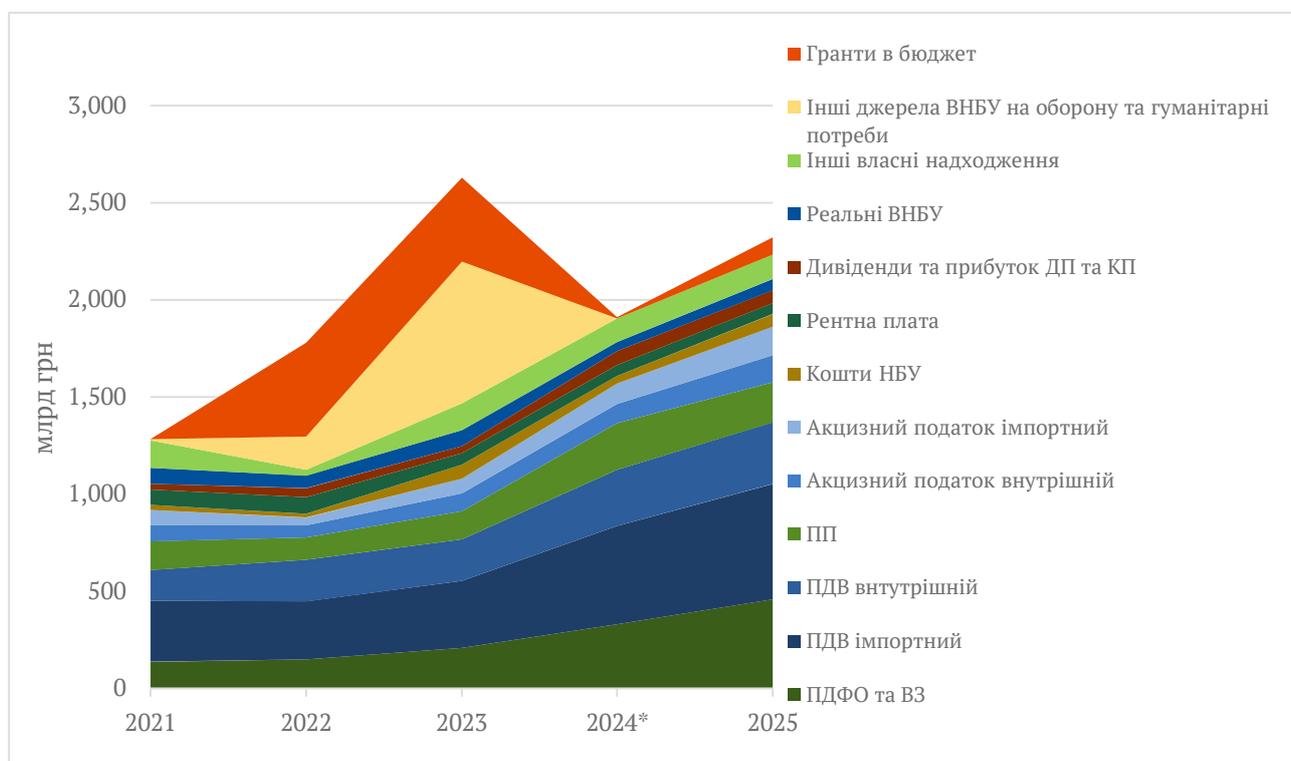
Окрім грантових коштів Україна отримує допомогу на оборонні та гуманітарні потреби. Від початку повномасштабного вторгнення цю допомогу почали обліковувати через статтю доходів «Інші джерела власних надходжень бюджетних установ» (власні надходження бюджетних установ далі – ВНБУ). Для цілей цього дослідження міжнародну допомогу на оборонні та гуманітарні потреби було виділено з загальної суми доходів за статтею «Інші джерела ВНБУ». Допомога в ВНБУ за 2022–2024 роки – це оціночна сума міжнародної допомоги, яка обліковується через інші джерела ВНБУ. Ми зробили припущення, що в 2022–2024 роках реальні інші джерела ВНБУ становили такий самий відсоток ВВП,

як і в середньому в 2018–2021 роках. Відповідно залишок коштів це допомога на оборонні та гуманітарні потреби. Детальніше в Додатку 2.

В 2023 році саме міжнародна допомога в інших джерелах ВНБУ становила більше чверті усіх доходів Державного бюджету. Але в початковій бюджеті не закладаються великі кошти за цією статтею доходів, вони коригуються в процесі надходження допомоги. В початковому плані бюджету 2024 року загальні доходи від ВНБУ становили менше 3% усіх доходів ДБ. Протягом 2024 року Україна отримувала допомогу, яка обліковується через «Інші джерела ВНБУ» і за 8 місяців ця сума становила за нашими розрахунками приблизно 347 млрд грн. Але в уточненому плані від 18 вересня суму надходжень від ВНБУ не скоригували і вона залишилась на рівні 3% загальних доходів. Тому, в таблиці 3 вказані суми доходів, закладені в уточнений бюджет, та у дужках суми виконання за 8 місяців.

На 2025 рік також заклали консервативну суму доходів на ВНБУ, яка буде пізніше буде скоригована. Тому, тут не виділена натуральна допомога в складі ВНБУ та всі кошти, закладені в бюджеті 2025 року в статті ВНБУ, відображені як реальні власні надходження бюджетних установ.

Рисунок 1. Доходи державного бюджету.

* Дані за 2024 рік за уточненим планом від 18.09.2024.

Джерела: дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджет на 2024 рік, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

ВИДАТКИ

- **Видатки на 2025 рік заплановані на рівні 3,9 трлн грн (\$86,7 млрд).**
- **Фінансування сектору безпеки і оборони України залишається головним пріоритетом бюджетної політики і складають 53% від усіх видатків або 24,5% ВВП. Найбільша стаття видатків – 1 трлн грн на забезпечення діяльності ЗСУ і 488 млрд грн передбачено на розвиток, закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння.**

- Війна триває, тому гуманітарні потреби продовжуватимуть зростати. Серед пріоритетів соціальна підтримка громадян. Обсяги видатків на соціальний захист, пенсійне забезпечення на 2025 рік становлять 432 млрд грн.
- Загальна потреба коштів на реконструкцію та відновлення в Україні, за розрахунками RDNA3, проведеної на початку 2024 року, становить \$486 млрд. Проте у бюджеті-2025 закладено значно менший ресурс на ці цілі. До прикладу, на виплати компенсації за пошкоджене/знищене житло передбачено 1 млрд грн при фактичній потребі у 49 млрд грн.
- На 2025 рік закладено оновлену систему управління публічними інвестиціями, яку реалізовуватимуть Мінфін, Мінекономіки та Мінінфраструктури. 36,5 млрд грн розподілено на фінансування реалізації 36 публічних інвестиційних проєктів.

На 2025 бюджетний рік видатки заплановані на рівні майже 3,9 трлн грн або 43,8% від ВВП. У доларовому еквіваленті це 87,3 млрд грн, що у порівнянні із відповідним показником 2024 року на \$4,5 млрд менше, що обумовлено інфляцією у 2024 році та свідчить про девальвацію гривні у 2025 році. Більша частина витрат-2025 припадає на сферу безпеки та оборони – 53% усіх видатків та 24,5% ВВП. Фінансування сектору безпеки і оборони України залишається головним пріоритетом бюджетної політики, видатки на який здійснюються переважно за рахунок власних надходжень бюджету.

13 вересня Міністр фінансів України Сергій Марченко, виступаючи на засіданні Уряду, щодо проєкту Державного бюджету на 2025 рік зазначив: “Фінансування сектору безпеки і оборони є ключовим пріоритетом. Закупівля і виробництво зброї, БПЛА, грошове забезпечення, обладнання і харчування – все це буде забезпечено в повному обсязі.” Серед пріоритетів на 2025 рік міністр також відзначив соціальну підтримку громадян, освіту та охорону здоров'я, розвиток регіонів, а також підтримку бізнесу. У Держбюджеті-2025 це відображено таким чином.

Таблиця 5. Видатки Державного бюджету за функціональною класифікацією видатків.

	2023		2024		2025		Зростання, %		
	млрд грн	% від ВВП	млрд грн	% від ВВП	млрд грн	% від ВВП	% від загальн ої суми доходів ДБ	202 5 до 202 4	2025 до 2021
Оборона	1 388	21,2 %	1573 (966)	20,6% (12,6%)	1 594	18,8 %	68%	1%	1200 %
Безпека	461	7,0%	471 (306)	6,2% (4%)	477	5,6%	20%	1%	317%
Оборонна допомога	710	10,9 %	0 (336)	0% (4,4%)	1	0,0%	0%	-	-90%
Обслуговування боргу	252	3,9%	124,5 (84)	1,6% (1,1%)	481	5,7%	21%	29%	214%
Соціальний захист	469	7,2%	373 (204)	4,9% (2,7%)	432	5,1%	18%	-7%	27%
Міжбюджетні трансферти	177	2,7%	465 (296)	6,1% (3,9%)	217	2,6%	9%	- 14%	7%
Охорона здоров'я	179	2,7%	191 (124)	2,5% (1,6%)	214	2,5%	9%	6%	25%

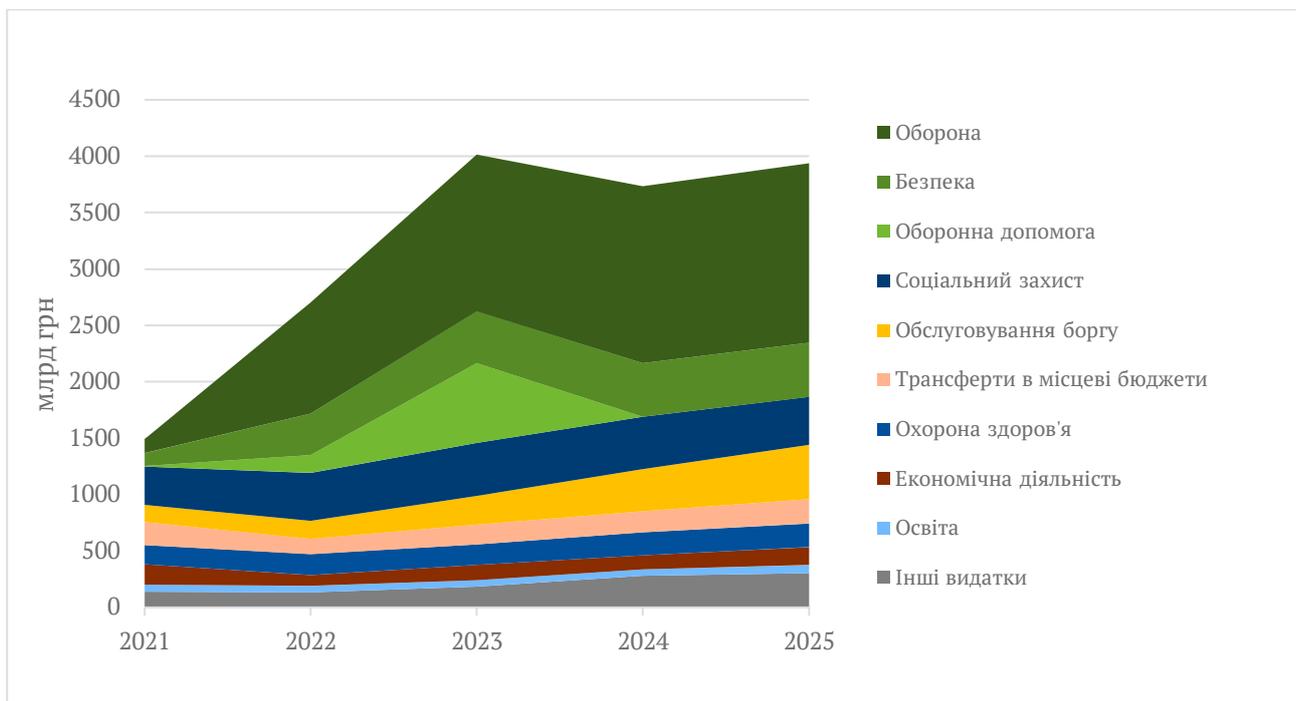
Економічна діяльність	134	2,1%	202 (123)	2,6% (1,6%)	195	2,3%	8%	56%	7%
Освіта	60	0,9%	124 (82)	1,6% (1,1%)	75	0,9%	3%	27%	17%
Інші видатки	183	2,8%	59 (40)	0,8% (0,5%)	110	1,3%	5%	-	41%
							29%		
Всього видатків без кредитування	4 014	61,4 %	154 (57)	2% (0,7%)	3929	46,4 %	168%	5%	163%
Чисте кредитування	-9	-0,1%	3737 (2617)	48,9% (34,2%)	39	0,5%	1%	5%	754%

Примітки: 2023 – фактичний, 2024 – уточнений план від 18.09.2024 та в дужках виконання за 8 місяців 2024 року, 2025 – проект бюджету.

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Видатки на безпеку, а саме видатки на громадський порядок Міністерства внутрішніх справ та Служби безпеки України, в наступному році також не будуть сильно збільшені – номінальне зростання становить 1%. В 2025 році безпекові видатки складатимуть за планом 5,6% ВВП, що менше, ніж за уточненим планом – 6,2% ВВП видатки на безпеку мають становити в 2024 році. Тобто як і в сфері оборони, на 2025 рік поки не передбачається розширення видатків на безпеку.

Рисунок 2. Розподіл видатків Державного бюджету України (2021–2023 факт, 2024 уточнений план до 18.09.2024 та 2025 проект).

Примітки: Оборонна допомога це оціночна сума оборонних видатків за рахунок інших джерел власних надходжень бюджетних установ (ВНБУ). В план бюджету кожного року закладають суму цих інших джерел ВНБУ досить консервативно, потім в процесі надходження допомоги цю суму коригують. В бюджети 2024 та 2025 року заклали дуже малу суму, проте станом на вересень в 2024 році фактично витрачено на оборонні потреби за рахунок інших джерел ВНБУ 297,5 млрд грн.

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Проект Закону про Державний бюджет України на 2025 рік.

Другою сферою видатків є **обслуговування боргу**. На цю статтю з державного бюджету заплановано 481 млрд грн або 5,7% ВВП. Номінальне зростання становить 29% у порівнянні з уточненим планом на 2024 рік.

У розрізі ГРБК на 2025 рік:

1. **Бюджет Міноборони 1,6 трлн грн**, з них найбільша стаття видатків – 1 трлн грн на забезпечення діяльності ЗСУ.
2. **Бюджет Мінфіну 674 млрд грн**, з них найбільша стаття видатків – 481 млрд грн на обслуговування державного боргу.
3. **Бюджет МВС 438 млрд грн**, найбільша стаття видатків – це 161 млрд грн на забезпечення діяльності Нацгвардії України.
4. **Бюджет Мінсоцполітики 422 млрд грн**, з них найбільша стаття видатків – це 237 млрд грн на виплату пенсій.
5. **Бюджет МОЗ 217 млрд грн**, з них найбільша стаття видатків – це 176 млрд грн на програму медичних гарантій.
6. **Бюджет МОН 191 млрд грн**, з них найбільша стаття видатків – 103 млрд грн освітня субвенція.
7. **Бюджет Держспецзв'язку 55 млрд грн**, з них найбільша стаття видатків – 47 млрд грн на здійснення заходів із забезпечення спеціальною технікою та обладнанням.
8. **Бюджет Мінстратегпрому 55 млрд грн**, з них найбільша стаття видатків – майже усі 55 млрд грн на реформування та розвиток ОПК.
9. **Бюджет Агентства відновлення 45 млрд грн**, з них найбільша стаття видатків – 24 млрд грн на повернення боргів, залучених на автодороги.
10. **Бюджет СБУ 42 млрд грн**, з них найбільша стаття видатків – майже усі 42 млрд грн на заходи у сфері безпеки держави.

Детальніше у Додатку 3.

ВИДАТКИ НА БЕЗПЕКУ ТА ОБОРОНУ

У Держбюджеті-2025 Уряд на цілі безпеки та оборони за розрахунками Мінфіну передбачено 2,2 трлн грн, що складає 26,3% ВВП. Це на 47,6 млрд грн більше порівняно з уточненим планом 2024 року. На 2026-2027 роки це 1,6 трлн грн (16,1% ВВП) та 1,5 трлн грн (13,0% ВВП) відповідно. У співставленні до ВВП це більше, ніж Україна планує витратити у 2024 році (25,0% ВВП) і менше, ніж Україна витратила у 2022 році (30,8% ВВП) та у 2023 році (28,3% ВВП).

Найбільшими за обсягом видатками на 2025 рік за напрямком “Безпека та оборона” є:

1. Забезпечення діяльності Збройних Сил України 1 012 млрд грн. Це видатки на виплату грошового забезпечення, соціальний захист особового складу; забезпечення харчуванням, речовим майном; надання медичної допомоги військовослужбовцям; забезпечення військових перевезень, страхування повітряних суден; навчання, проведення воєнно-політичного та військово-технічного співробітництва; фортифікаційне обладнання рубежів оборони.
2. Розвиток, закупівля, модернізація та ремонт озброєння 488 млрд грн. Уряд України запланував покрити частину потреби видатків на ці цілі за рахунок кредитного ресурсу, а саме Уряд Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії у 2025 році надасть Україні позику в обсязі 118,4 млрд грн.

3. Забезпечення діяльності Національної гвардії України 161 млрд грн. Ця бюджетна програма включає видатки на участь Нацгвардії в операціях сил оборони з відсічі збройної агресії РФ проти України; ведення стабілізаційних дій та територіальної оборони держави; охорону громадського порядку; охорону органів державної влади, важливих державних об'єктів.
4. Забезпечення діяльності Національної поліції України 102 млрд грн. Це видатки на охорону прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, в тому числі на організацію роботи поліції на деокупованих територіях; здійснення розмінування, що має оперативний характер, а також документування воєнних злочинів.
5. Забезпечення діяльності Державної прикордонної служби України 96 млрд грн. Це видатки на забезпечення відсічі збройної агресії РФ проти України, забезпечення особового складу грошовим, матеріальним забезпеченням та соціальними гарантіями; охорону державного кордону поза пунктами пропуску.
6. Забезпечення діяльності Державної спеціальної служби транспорту 67 млрд грн. Ця бюджетна програма для забезпечення стійкого функціонування транспорту у мирний час, в умовах надзвичайного стану та в особливий період. Включає будівництво та ремонт об'єктів національної транспортної системи, відбудову транспортних комунікацій, забезпечення безпеки об'єктів транспортної інфраструктури, охорону об'єктів національної транспортної системи.
7. Реформування та розвиток оборонно-промислового комплексу 55 млрд грн. Це видатки на розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, створення та нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення; на відновлення, переоснащення та модернізацію виробничих потужностей ОПК.

Найбільш інтенсивна динаміка зростання видатків за напрямком “Безпека та оборона” за період 2021-2025 роки відбулась на:

- Забезпечення діяльності Державної спеціальної служби транспорту у 52 рази до бюджету на 2025 рік в обсязі 67 млрд грн.
- Здійснення заходів із забезпечення спеціальною технікою та обладнанням до бюджету в обсязі 47 млрд грн у 2025 році.
- Реформування та розвиток ОПК у 24 рази до бюджету на 2025 рік в сумі 55 млрд грн.
- Розвиток, закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання у 19 разів.
- Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовку кадрів Національною гвардією України у 12 разів
- Забезпечення діяльності Збройних Сил України в 11 разів.
- Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовка кадрів Державною прикордонною службою України у 8 разів.
- Розвідувальну діяльність у сфері оборони у 6 разів.
- Забезпечення заходів у сфері безпеки держави та діяльності СБУ у 3 рази.
- Забезпечення діяльності органів та підрозділів цивільного захисту у 3 рази.
- Забезпечення діяльності Нацполіції України у 3 рази.
- Забезпечення діяльності МВС України у 2 рази.

Детальніше у Додатку 4.

ВИДАТКИ НА СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ

Гуманітарні потреби продовжують зростати, оскільки війна триває, а вразливі верстви населення стикаються з критичними проблемами, пов'язаними із захистом, доступом до продовольства та основних послуг. За оцінками [Всесвітньої продовольчої програми ООН](#) 40% населення України – 14,6 млн людей – потребують гуманітарної допомоги. Це обумовлює обсяги та напрямки видатків держбюджету у соціальній сфері.

Обсяги видатків на соціальний захист, пенсійне забезпечення на 2025 рік становлять **431,5 млрд грн**, що включають спрямування:

- **237 млрд грн** на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій;
- **82 млрд грн** на соціальний захист громадян, які потрапили у складні життєві обставини;
- **42 млрд грн** на виплату житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг;
- **27 млрд грн** на соціальний захист дітей та сім'ї;
- **20 млрд грн** на підтримку малозабезпечених сімей.

Видатки на соціальну сферу на 33 млрд менше, ніж планові показники бюджету-2024.

Детальніше у Додатку 5.

ВИДАТКИ НА ВІДНОВЛЕННЯ ТА ВІДБУДОВУ

За розрахунками [RDNA3](#), проведеної на початку 2024 року, загальна потреба коштів на реконструкцію та відновлення в Україні вже становить \$486 млрд². Потреба на невідкладну реконструкцію та пріоритети відновлення – на приватний сектор, соціальну інфраструктуру, енергетику, транспорт і житло, у 2024 році становить \$16 млрд. Втім, після зміни команд, що опікуються відновленням в уряді та Агентства відновлення, а також реорганізації міністерства, ситуація з фінансуванням ускладнена. Тим не менш, Держбюджет на 2025 рік містить ряд відповідних прямих бюджетних програм на цілі відновлення та відбудови – це в основному програми Мінрегіону та Агенства відновлення, багато з яких фінансується за рахунок донорських коштів. При цьому у Мінфіні у першому читанні бюджету була закладена програма «Фінансове забезпечення підготовки та реалізації публічних інвестиційних проектів» з фінансуванням 25 млрд грн для фінансування публічних інвестицій – частково це проекти відновлення та відбудови. Кошти такої програми при підготовці бюджету до другого читання було розподілено між інвестиційними проектами та в цілому збільшено фінансування на ці цілі до 36,5 млрд грн.

Детальніше у Додатку 6.

Важливою частиною військової логістики, яка потребує відновлення, є дороги. За оцінками [Укравтодору](#) через війну в Україні зруйновано щонайменше 322 мости та 25 000 км автомобільних доріг, а на відновлення всієї зруйнованої інфраструктури потрібно мінімум чотирьох років та 970 млрд грн. Якщо до повномасштабного вторгнення будівництво та ремонт автомобільних доріг були у пріоритеті державних видатків і [планувалось](#) на 2022 рік реконструкція та будівництво 5,5 тис. км доріг державного значення та понад 1,4 тис. км автошляхів місцевого значення, то після вторгнення ситуація змінилась і тепер такі видатки піддаються [критиці](#) суспільства.

² На початку 2025 року очікується публікація нового RDNA4

У бюджеті на 2025 рік не передбачено спеціального Дорожнього фонду в класичному його вигляді. Разом з тим частину видаткових статей, що визначають такий фонд закладено: 24 млрд грн на виконання боргових зобов'язань за запозиченнями та 12,6 млрд грн на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення. Але не передбачено видатків на автомобільні дороги загального користування місцевого значення, вулиць і доріг.

На 2025 рік заплановано видатки на **Фонд ліквідації наслідків збройної агресії**. Цей фонд було започатковано у 2022 році. Фонд у 2025 році буде формуватися із поточних надходжень, зокрема, активів, примусово вилучених або конфіскованих Україною, а також залишку коштів фонду станом на 01.01.2025. Акумуляовані у фонді ресурси підуть **на виплати компенсації за пошкоджені/знищені об'єкти житлового призначення та на завершення проєктів**, реалізація яких здійснювалась у попередніх бюджетних періодах за рахунок коштів фонду, в тому числі використанням електронної публічної послуги "єВідновлення" на суму 1 млрд грн.

У 2023 році джерелом наповнення цього фонду також були 50% коштів, що перераховували до бюджету НБУ (пункт 17 статті 14 Закону [№2710-IX](#)), однак їх виключили із джерел наповнення фонду. Фактичні надходження до фонду у 2024 році станом на 31.08.2024 склали 551 млн грн. Такий обсяг навіть близько не покриває потреби у коштах на відновлення. Судячи з усього, це – свідомо політика уряду, що передбачає жорстке недофінансування замість прямої ліквідації.

В сфері відновлення та відбудови натомість обговорюється варіант створення нової, і ще однієї спеціальної установи. На розгляді Верховної Ради України (в статусі прийнято за основу) знаходиться [проєкт Закону України “Про Національну установу розвитку”](#). Згідно проєкту Національна установа розвитку виконуватиме функції із забезпечення підтримки розвитку та відбудови економіки України і економіки України. Ініціатори законопроєкту вважають, що така установа може функціонувати по прикладу Кредитної установи для відбудови ([KfW](#)), створеної у післявоєнній Німеччині у 1948 році як частина Плану Маршала.

Пропонується створити таку Національну установу розвитку шляхом реорганізації Фонду розвитку підприємництва, що належить Міністерству фінансів. У бюджеті на 2025 рік для цього фонду передбачено ресурс в обсязі 18 млрд грн. Наразі фонд опікується програмою доступних кредитів 5-7-9%, грантами МСБ від EU4Business, кількома програмами з енергоефективності для малого бізнесу та будівель та іншими подібними ініціативами.

У 2024 році робоча група при Міністерстві розвитку громад, територій та інфраструктури оприлюднила до обговорення проєкт Закону України “Про засади відновлення України”. Такий проєкт має на меті визначити правові основи та регулювання відновлення та відбудови України. За розрахунками Мінрегіону, що були представлені на [засіданні парламентського комітету](#), загальна потреба на 2025 рік: становить більш ні 130 млрд грн, а саме:

- 1) обсягу Фонду ліквідації наслідків збройної агресії становить 85 млрд грн;
- 2) на програму компенсації громадянам за пошкоджене та знищене майно внаслідок збройної агресії рф проти України, в тому числі з використанням електронної публічної послуги «єВідновлення», 49 млрд грн (це самостійна програма, не складова фонду). При підготовці до другого читання передбачено лише 1 млрд грн на програму компенсації громадянам за пошкоджене та знищене майно внаслідок збройної агресії рф проти України, в тому числі з використанням електронної публічної послуги «єВідновлення».

У Держбюджеті-2025 закладено оновлену систему управління публічними інвестиціями, яку реалізовуватимуть Мінфін, Мінекономіки та Мінінфраструктури. Наприкінці 2023 року Уряд

схвалив [Дорожню карту](#) реформування управління публічними інвестиціями – рамковий документ, що розроблений з урахуванням рекомендацій Світового банку та МВФ кращих європейських практик, а також потреб у швидкому відновленні і післявоєнній відбудові. 18 червня 2024 року Уряд затвердив відповідний [план заходів](#) з реалізації такої дорожньої карти.

В рамках програми [Ukraine Facility](#) щонайменше 20% безповоротної фінансової підтримки буде виділено на потреби відновлення, реконструкції та модернізації регіональних та місцевих органів влади України, з яких 5% буде виділено протягом 2024-2025 років.

На [2025–2027 роки](#) проєктні показники ресурсу на публічні інвестиційні проєкти такі:

- 59 млрд грн – надходження у 2025 році позик від іноземних держав, МФО в рамках чинних проєктів, 17 млрд грн на 2026 рік, 30 млрд грн на 2027 рік;
- 7 млрд євро – компонент II в рамках Ukraine Facility (інвестиційний інструмент для стимулювання залучення інвестицій у пріоритетних секторах);
- 75 млрд грн – ресурс загального фонду державного бюджету.

У бюджеті-2025 по факту закладено прогнозний обсяг надходжень від програми Ukraine Facility в сумі 72,9 млн грн, що стало джерелом фінансування ряду бюджетних програм, зокрема на реалізацію інвестиційних проєктів. Стратегічна інвестиційна рада у бюджеті-2025 під час підготовки до другого читання розподілила 36,5 млрд грн на фінансове забезпечення підготовки та реалізації 36 публічних інвестиційних проєктів. Це 24 бюджетні програми, з яких 10 програм у формі субвенцій місцевим бюджетам на загальну суму 18,7 млрд грн.

Детальніше у Додатку 7.

Уряд продовжує працювати над удосконалення правової основи управління публічними інвестиціями і нещодавно [підготував](#) проєкт змін до Бюджетного кодексу України, яким з метою сприяння більш ефективному використанню державних коштів пропонується оновлення процедур планування та реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій.

ДЕФІЦИТ ТА УПРАВЛІННЯ БОРГОМ

- Дефіцит бюджету на 2025 рік 1,6 трлн грн (\$36,5 млрд), це 19,4% ВВП. Державний борг та гарантований державою 8,5 трлн грн, а це 101,5% ВВП. Це дорого коштує державі: обсяг платежів з обслуговування боргу на 2025 рік розраховано в сумі 481 млрд грн або 12,8% сумарних видатків бюджету. Очікується, що на кінець 2025 року державний борг та гарантований державою борг складе 101,8% ВВП. Це загрожує фінансовій стабільності в майбутньому.
- Потреба України у зовнішньому фінансуванні на 2025 рік складає \$38,4 млрд. У наступні бюджетні роки Україна очікує надходження \$50 млрд у формі грантів/позик, обслуговування та погашення яких відбуватиметься за рахунок доходів від заморожених російських активів, що знаходяться в ЄС та інших юрисдикціях.

Дефіцит бюджету на 2025 рік передбачається в обсязі 1,6 трлн грн, що у становить 19,4% ВВП (табл.6). Хоча це не відповідає фіскальним правилами Європейського Союзу та нормам Бюджетного Кодексу України, про те, що дефіцит бюджету за звичайних обставин не може перевищувати 3% ВВП, під час війни це – необхідний крок. Україна, знаходячись в умовах воєнного стану, також виходить за рамки обмежень рівня держборгу: на 2025 рік державний борг та гарантований державою

розраховано в обсязі 8,5 трлн грн, а це 101,5% ВВП проти граничного рівня 60% у нормальний час. Це дорого коштує державі: обсяг платежів з обслуговування боргу на 2025 рік розраховано в сумі 481 млрд грн або 12,8% сумарних видатків державного бюджету.

Таблиця 6. Дефіцит та борг Державного бюджету України у 2022–2027 роках.

Найменування показника	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	факт	факт	Уточнений план	Закон	План**	план**
Дефіцит						
Офіційний дефіцит ДБ, млрд грн	914,9	1333,1	1846,1	1640,6	1046,7	788,5
Офіційний дефіцит ДБ у % ВВП	17,5%	20,4%	24,2%	19,4%	10,3%	6,7%
Імплікований дефіцит, млрд грн	1567,8	2495,9	1853,0	1728,3	-	-
Імплікований дефіцит у % ВВП	29,9%	38,2%	24,2%	20,4%	-	-
Борг						
Державний борг та гарантований державою борг, млрд грн	4 075,5	5 519,5	8 186,0	8 617,0	-	10 604,5
Державний борг та гарантований державою борг у % ВВП	77,8%	84,4%	109,4%	101,8%	-	90,0%

Примітки: За 2024 рік взято уточнений план від 18.09.2024.

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік, Звіти Мінфіну про виконання ДБУ 2022, 2023. Примітка: * уточнений план до змін від 18.09.2024. ** з Бюджетної декларації на 2025–2027 роки, затвердженої постановою Кабміну №751.

Для порівняння, у 2017–2019 роках дефіцит бюджету не перевищував 2% ВВП, що свідчило про стабільність економіки та ефективне управління фінансами. У 2020 році, в умовах пандемії COVID-19, дефіцит зріс до 5,2% ВВП через збільшення видатків на охорону здоров'я та соціальні програми. У 2021 році дефіцит скоротився до 3,6%, оскільки економіка почала відновлюватися, а державні витрати стали більш контрольованими.

Проте з 2022 року ситуація різко погіршилася: дефіцит перевищив 15% ВВП, досягнувши 17,5% у 2022 році, а в 2023 році – 20,4%. Це сталося через воєнні дії, які вимагали значних витрат на оборону та безпеку, а також термінової відбудови зруйнованої інфраструктури. На 2024 рік заплановано дефіцит у розмірі 24,2% ВВП.

Окрім формального дефіциту держбюджету існують кошти, які можна віднести до фінансування «імплікованого» дефіциту. Це гранти та інша, в тому числі матеріальна допомога, яка обліковується через статтю доходів «Інші джерела ВНБУ», але по суті є не доходами бюджету, а зовнішньою допомогою. Тож якщо додати до суми офіційного дефіциту (різниці доходів та видатків державного бюджету) кошти, отримані у вигляді грантів та іншої міжнародної допомоги, можна отримати "імплікований дефіцит" ДБ. Цей дефіцит є більш показовим для розуміння реальної потреби у фінансуванні держбюджету. В 2023 році цей дефіцит складав 38,2% ВВП, що майже вдвічі більше, за офіційний дефіцит.

Потреба України у зовнішньому фінансуванні на 2025 рік [складає](#) \$38,4 млрд. Профінансувати дефіцит та погасити старі борги планується за рахунок нових запозичень, а саме:

- залучити позики від іноземних партнерів в обсязі 1,7 трлн грн (\$38,8 млрд);

- спрямувати 579,2 млрд грн внутрішніх державних запозичень (випуску ОВДП) на погашення 562 млрд грн внутрішнього державного боргу. Тобто на внутрішньому ринку держава по суті планує практично «вийти в нуль». Детальніше у Додатку 12.

На випадок, якщо дефіцит вийде за рамки прогнозного статтями 16 і 17 бюджету-2025 продовжено право Мінфіну у разі потреби за рішенням уряду здійснювати понадпланові випуски ОВДП (з відповідним коригуванням граничного обсягу державного боргу).

Для фінансування проєктів розвитку та відновлення інфраструктури Держбюджет-2025 включає залучення до спеціального фонду бюджету 178 млрд грн кредитних коштів від іноземних держав, фінансових установ і МФО. Такі зовнішні кредити планується використати, зокрема, на модернізацію та ремонт військової техніки для підтримки обороноздатності Збройних Сил України, а також на відновлення соціальної та комунальної інфраструктури, пошкодженої внаслідок агресії. Крім того, бюджет передбачає покращення дорожньої мережі та розвитку прикордонної інфраструктури, а також підвищення якості вищої освіти та медичного обслуговування. Всі ці заходи спрямовані на зміцнення обороноздатності та економічної стабільності України, а також соціального захисту населення. Детальніше у Додатку 13.

У наступні бюджетні роки Україна очікує надходження **\$50 млрд** у формі грантів/позик, обслуговування та погашення яких відбуватиметься за рахунок доходів від заморожених російських активів, що знаходяться в ЄС та інших юрисдикціях. 20 вересня 2024 року Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляен [оголосила](#) пропозицію надати Україні [макрофінансову допомогу](#) (Macro-Financial Assistance) обсягом до 35 млрд євро на 2024-2025 роки. Мінфін [звертає увагу](#), що рішення Єврокомісії є частиною ініціативи G7 (не альтернативою) щодо механізму додаткових кредитів для збільшення надходжень до бюджету України ([Extraordinary Revenue Acceleration Loans for Ukraine](#)). 9 жовтня [Європейська Рада погодила](#) надати Україні макрофінансову допомогу до 35 млрд євро і новий кредитний механізм для виконання зобов'язань G7. Ця позика стане внеском ЄС у загальний кредит Україні від G7 на 45 млрд євро.

Отже, у 2025 році Україна спроможна більшу частину дефіциту профінансувати лише за допомогою партнерів, і такий стан не є стійким і несе ризики. Водночас, профінансований коштом партнерів, бюджетний дефіцит під час воєнного стану створює величезний фіскальний стимул, забезпечуючи вливання коштів в економіку через зростання видатків, в першу чергу поточних. Це забезпечує додатковий споживчий попит і підтримує економічну активність, зберігає робочі місця та підвищує економічну та соціальну стабільність.

Очікується, що **на кінець 2025 року державний борг та гарантований державою борг складе 101,8% ВВП**. Це загрожує фінансовій стабільності в майбутньому, тому важливо знайти баланс між терміновими витратами та довгостроковими фінансовими цілями.

Мінфін [має намір](#) в майбутньому уточнити строки затвердження Стратегії управління державним боргом на середньостроковий період, а також унормувати строки розробки і подання у 2025 році Стратегії управління державним боргом на 2026-2028 роки. Також Мінфін підготував [проєкт змін до Бюджетного кодексу](#), що має на меті встановити на законодавчому рівні права на залучення кредитів до державного бюджету для фінансування пріоритетних видатків бюджету, обслуговування та погашення яких буде здійснюватися за рахунок майбутніх надходжень від заморожених російських активів, та визначення умов залучення таких кредитів.

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРИ

- 720 млрд грн - прогноз доходів місцевих бюджетів на 2025 рік. Це на 15% більше, ніж у 2024 році. До бюджетів територіальних громад зараховуватиметься підвищена до 64% частка ПДФО, до держбюджету відповідно 21%. Для бюджетів громад це додаткових 12 млрд грн на цілі забезпечення у 2025 році своєчасних розрахунків за комунальні послуги та енергоносії.
- Частка трансфертів в доходах місцевих бюджетів залишиться майже на рівні 2024 року: 202 млрд грн – це 30% усіх доходів. На підтримку громад, що постраждали від збройної агресії рф закладено 36,5 млрд грн додаткової дотації.

Прогноз доходів місцевих бюджетів на 2025 рік 720 млрд грн, це на 15% більше, ніж у 2024 році. Основним джерелом залишиться ПДФО – це 280 млрд грн надходжень такого податку до місцевих бюджетів, з них: 193 млрд грн до бюджетів територіальних громад, 42 млрд грн до бюджету м.Києва, 45 млрд грн до обласних бюджетів.

Основний розрахунок ґрунтується на тому, що:

- до бюджетів територіальних громад зараховуватиметься підвищена до 64% частка ПДФО, до держбюджету відповідно 21%. Для бюджетів громад це додаткових орієнтовно 12 млрд грн для забезпечення у 2025 році своєчасних розрахунків за комунальні послуги та енергоносії (ст.49 закону про бюджет). Для бюджету м.Києва (частка зарахування ПДФО 40%) і обласних бюджетів (частка зарахування 15%) без змін – діятимуть основні норми БКУ.
- на 2025 рік продовжить дію тимчасова (на час воєнного стану) норма БКУ (пункт 60 розділу VI) про вилучення з бюджетів громад та м.Києва ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців, поліцейських та осіб рядового і начальницького складу на користь держбюджету з подальшим спрямуванням надходжень такого податку Держспецзв'язку (45% на закупівлю спеціальної техніки та обладнання), Мінстратегпрому (45% на розвиток ОПК) та військовим частинам (10% на матеріально-технічне забезпечення). Така норма була запроваджена наприкінці 2023 року, до цього надходження такого ПДФО до місцевих бюджетів у 2022 році склали 84 млрд грн, у 2023 році (за 9 місяців) – 78 млрд грн.

В підсумку ПДФО у 2025 році формуватиме 39% доходної частини місцевих бюджетів, знизившись з 43% у 2023 році.

Таблиця 7 Основні показники доходів місцевих бюджетів у 2022–2025 роках.

Показники	2022	2023	2024	2025	Приріст 2025 до 2024	
	факт	факт	план*	проєкт	млрд грн	%
1. Доходи МБ ВСЬОГО, млрд грн	566,4	676,4	626,0	720,7	+ 94,0	+ 15,0
2. ПДФО МБ, млрд грн	272,2	289,4	233,4	280,0	+ 46,6	+ 20,0%
% ПДФО в усіх доходах МБ	48,1%	42,8%	37,3%	38,9%	+ 1,6 в.п.	–
3. Міжбюджетні трансферти МБ, млрд грн	148,3	201,4	194,8	201,9	+ 7,1	+ 3,6%
% міжбюджетних трансфертів у усіх доходах МБ	26,2%	29,8%	31,1%	28,0%	-3,1 в.п.	–

4. Інші доходи МБ (в т.ч. місцеві податки і збори, акцизи на пальне, алкоголь, тютюн, ПнП)	145,9	185,6	197,8	238,8	+ 41,0	+ 20,7%
% інших доходів МБ в усіх доходах МБ	25,8%	27,4%	31,6%	33,1%	+ 1,5 в.п.	–

Джерела: Проект Закону про Державний бюджету України на 2025 рік (з пояснювальної записки до проєкту з урахуванням змін, внесених при підготовці проєкту до другого читання), Закон про Державний бюджету України на 2025 рік, власні розрахунки ЦЕС та OpenBudget.

Під час підготовки закону про бюджет народні депутати мали намір вилучити з бюджетів місцевого самоврядування на користь держбюджету частину єдиного податку, який відповідно до Податкового кодексу України (ст.10) є місцевим податком і згідно норм Бюджетного кодексу України (ст.64) є джерелом формування бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад.

Парламент у [Бюджетних висновках](#) надав доручення Кабміну під час підготовки проєкту бюджету до другого читання опрацювати питання щодо вилучення з місцевих бюджетів до державного бюджету частини єдиного податку з юридичних осіб і єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників. Для територіальних громад це втрата частини власного ресурсу наповнення відповідних бюджетів. При доопрацюванні проєкту до другого читання Кабмін прийняв рішення зберегти зарахування єдиного податку до бюджетів місцевого самоврядування як це передбачають основні норми Податкового та Бюджетного кодексів України.

Частка трансфертів в доходах місцевих бюджетів залишиться майже на рівні 2024 року. Проєктний обсяг міжбюджетних трансфертів на 2025 рік становить 202 млрд грн, що формуватиме 30% усіх доходів місцевих бюджетів. Пакет міжбюджетних трансфертів на 2025 рік включає:

Блок 1. Субвенції та дотації на делеговані повноваження – це, до прикладу, освітня субвенція; субвенції на житло пільгових категоріям населення, субвенція на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів.

Блок 2. Дотації на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів, спричинені встановленими державою пільгами – це, прикладу, додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам літакобудування.

Блок 3. Трансферти системи горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів – це базова та реверсна субвенції (окремо на рівні обласних бюджетів та на рівні бюджетів територіальних громад).

Блок 4. Різні точкові субвенції як частина фінансування державної політики в певному напрямку чи різні ситуативні субвенції – це до прикладу, додаткова дотація на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією рф.

У сфері освіти на 2025 рік на оплату праці вчителям передбачено 103,2 млрд грн освітньої субвенції, що практично на рівні фінансування 2024 року. Разом з тим уряд до другого читання передбачив додаткову на цілі оплати праці вчителям субвенцію в обсязі 12,0 млрд грн. 8 листопада, у той же день, коли схвалив проєкт бюджету-2025 до другого читання, схвалив [постанову](#), якою установив щомісячну доплату педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти державної і комунальної форми власності щомісячну доплату *за особливі умови роботи*:

- з 1 січня 2025 р. – у розмірі 1300 грн;

- з 1 вересня 2025 р. та до кінця календарного року, в якому припинено або скасовано воєнний стан, – у розмірі 2600 грн.

Таке рішення уряду про щомісячну доплату поширюється не на один бюджетний рік, а починається із нового бюджетного року і триватиме до завершення року, коли буде воєнного стану, а фінансування передбачено лише на один рік. В умовах гострої нестачі фінансового ресурсу є ризик припинення виплат або перекидання фінансового тягаря між різними бюджетами, повторення історії як із [постановою 822](#), дію якої щорічно призупиняють. Чітко не визначено джерела фінансування на ці цілі – не закріплено чи це державний бюджет, чи місцеві бюджети чи інші джерела. Хоча оплата праці вчителям це делеговане державою місцевому самоврядуванню повноваження і рішення про встановлення доплат прийнято урядом, і тому є відповідальністю уряду передбачати ресурс на ці цілі у державному бюджеті, однак це не є гарантією забезпечення таких виплат.

На 2025 рік збережено надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами 304,6 млн грн.

Вперше передбачено субвенцію на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти в обсязі 100 млн грн. Разом з тим варто зазначити, що така бюджетна програма з'явилась у поточному 2024-ому бюджетному році в обсязі 2 млрд грн [змінами від 18.09.2024](#). Потреба за цим напрямком значно більша. І тому уряд має намір на 2025 рік покрити потребу хоча б на рівні 2,9 млрд грн і на разі працює над залученням ресурсу шляхом внесення коригувань до положень Угоди між Україною та Єврокомісією «Підтримка швидкого відновлення України».

За результатами підготовки бюджету до другого читання у сфері освіти було передбачено ряд нових субвенцій на реалізацію публічних інвестиційних проєктів:

- на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (облаштування укриттів), зокрема військових ліцеях, 6,2 млрд грн;
- на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» 2,0 млрд грн. Разом з тим без змін збережено субвенцію на програму «Нова українська школа» в обсязі 150,0 млн грн;
- на безперешкодний доступ до якісної освіти (шкільні автобуси) 1,6 млрд грн;
- на придбання обладнання, створення та модернізацію їдалень закладів освіти, зокрема військових ліцеїв, 960,0 млн грн;
- на модернізацію майстерень і лабораторій закладів професійної та фахової передвищої освіти, забезпечення енергоефективності, безпеки та інклюзивності освітнього простору 540,0 млн грн;
- на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (протипожежний захист), зокрема військових ліцеях, 500,0 млн грн.

У сфері соціального захисту та охорони здоров'я на 2025 рік передбачено:

2,9 млрд грн субвенції на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (це на 900 млн менше, ніж у 2023 році);

2,95 млрд грн дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я (без змін у порівнянні із першим читанням);

1,7 млрд грн нової субвенції на реалізацію публічних інвестиційних проєктів у сфері охорони здоров'я (передбачено до другого читання);

1,4 млрд грн субвенції на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я, що на 300 млн менше, ніж у 2024 році, і на 800 млн менше, ніж у 2022 та 2023 роках;

1,3 млрд грн субвенції на підтримку окремих закладів охорони здоров'я (зменшено на 116,5 млн грн у порівнянні із першим читанням);

програми за рахунок залучення кредитних коштів (залучених у попередні бюджетні роки), це: 540,0 млн грн субвенції на реалізацію проєкту «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)» та 45,9 млн грн субвенції на проєкт «Активні парки - локації здорової України»;

20,0 млн грн субвенції на компенсацію ризику населенню у зоні спостереження;

12,1 млн грн субвенції на проєктні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, підтримку малих групових будинків та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа (без змін у порівнянні із першим читанням).

За результатами підготовки проєкту бюджету до другого читання Уряд у сфері соціального захисту передбачив ряд нових субвенцій на реалізацію публічних інвестиційних проєктів:

- на виплати грошової компенсації для отримання житла для сімей ветеранів війни 3,97 млрд грн;
- на забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування 833,0 млн грн;
- розвитку ветеранських просторів 450 млн грн.

На цілі соціально-економічного розвитку, відбудови та відновлення передбачено:

- **5,0 млрд грн** субвенції на реалізацію проєктів в рамках Програми з відновлення України. Фінансування на рівні 2024 року;
- **1,6 млрд грн** субвенції на реалізацію проєктів (об'єктів, заходів), спрямованих на ліквідацію наслідків збройної агресії. Обсяг на 700 млн грн менше, ніж у 2024 році;
- **1,0 млрд грн** нової субвенції на реалізацію проєктів в рамках Програми відновлення України III;
- **127,4 млн грн** субвенції на відновлення об'єктів критичної інфраструктури в рамках спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проєкту “Проєкт розвитку міської інфраструктури – 2. За цим напрямком у 2022 році було виділено 1,7 млрд грн, у 2023 році – 1,5 млрд грн, а у 2024 році 519,5 млн грн.
- **1,0 млрд грн** нової субвенції на аварійно-відновлювальні роботи житлово-комунальної сфери у м. Харкові (передбачено до другого читання).

До другого читання у проєкті передбачено Державний фонд регіонального розвитку в обсязі 1,0 млрд грн. Кошти фонду спрямовуватимуться на реалізацію публічних інвестиційних проєктів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Водночас продовжується зупинення норми БКУ (абзац другий частини першої статті 24-1) про передбачення не менше 1,5% доходів загального фонду держбюджету на формування Державного фонду регіонального розвитку.

Також у Бюджеті-2025 передбачено:

2,1 млрд грн субвенції на подовження третьої лінії метрополітену у м.Харкові (без змін у порівнянні із першим читанням);

842,4 млн грн субвенцій на завершення будівництва метрополітену у м.Дніпрі (збільшено фінансування до другого читання на 140,4 млн грн);

407,5 млн грн додаткової дотації на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам літакобудування;

167,5 млн грн субвенції на забезпечення окремих видатків районних рад, спрямованих на виконання їх повноважень.

При доопрацюванні проєкту бюджету до другого читання:

збільшено обсяги дотації на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності та літакобудування на 594,7 млн грн (із 407,5 млн до 1,0 млрд грн) та дотації на забезпечення утримання соціальної інфраструктури міста Славутича на 20 млн грн (із 55 до 75 млн грн);

під приводом надання бюджетам територіальних громад додаткових 4% ПДФО скасовано надання 12,2 млрд грн субвенції на компенсацію різниці в тарифах на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, послуг з централізованого водопостачання та водовідведення та підтримку підприємств, які надають такі послуг;

скасовано субвенцію на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах в обсязі 6,6 млрд грн.

Субвенції на проведення місцевих виборів не передбачено.

Множинність та різноманітність міжбюджетних трансфертів, передбачених проєктом держбюджету-2025, продовжує збереження практики минулих років про надання органам місцевого самоврядування спеціальних трансфертів на чіткі цілі із жорстким зарегулюванням умов та напрямків використання таких коштів. Одна із причин збереження такої тенденції на 2025 рік, окрім прагнення централізувати розподіл ресурсу, це те, що частина субвенцій фінансується за рахунок залучення коштів від міжнародних партнерів України, які держава залучає на певну ціль, наприклад ряд субвенцій за напрямком відновлення та відбудови. Це відмінне від практики міжбюджетних відносин у країнах ЄС, де перевага надається міжбюджетним трансфертам, які використовуються на розсуд місцевої влади як це визначає [Європейської хартії місцевого самоврядування](#).

Вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів. Місцеві бюджети є різними, зокрема і за обсягами надходжень, в такому видатку, як правило, об'єктивно існує фіскальний дисбаланс. Однак це не повинно відображатись на якості публічних послуг, які надаються на місцевому рівні. В Україні з метою вирівнювання такого дисбалансу, та відповідно забезпечення надання послуг на однаково якісному рівні, застосовується горизонтальне вирівнювання податкоспроможності територій, окремо до обласних бюджетів і окремо до бюджетів територіальних громад (ст.98-100 БКУ). Бюджети міст Києва та Севастополя не приймають участі у цій системи вирівнювання.

Податкоспроможність (індекс) розраховується на основі надходжень до а) обласних бюджетів ПДФО та ПнП та до б) бюджетів територіальних громад ПДФО і чисельності населення відповідної території області/громади. Далі отримані індекси співставляються із відповідними середнім показником по

обласним бюджетам та бюджетам територіальних громад. Якщо у бюджету показник нижче середнього показника такий бюджет вважається “дотаційним бюджетом”, якщо вище, тому такий бюджет визначається як “бюджет-донор” і ще є бюджети індекс, яких на рівні дуже наближеному до середнього показника (індекс в межах 0,9-1,1), які умовно вважаються “збалансованими”. “Дотаційні бюджети” отримуються із державного бюджету підтримку у вигляді базової дотації, а “бюджети-донори” сплачують до державного бюджету так званій внесок для підтримки “дотаційних бюджетів”, який називається реверсною дотацією. “Збалансовані бюджети” не отримують базової дотації і не сплачують реверсної дотації.

Вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів на 2025 рік передбачає:

I. Для 24 обласних бюджетів (100% у групі):

- 5,0 млрд грн базової дотації для 18 обласних бюджетів (75%);
- 2,0 млрд грн реверсної дотації для 5 обласних бюджетів (21%).

II. Для 1438 бюджетів територіальних громад (100% у групі):

- 20,5 млрд грн базової дотації для 1009 бюджетів територіальних громад (70%);
- 13,2 млрд грн реверсної дотації для 182 бюджетів територіальних громад (13%);
- 5,0 млрд грн додаткової дотації для 107 бюджетів місцевого самоврядування тимчасово окупованих територій (7%). Такі бюджети на 2025 рік виключено із загального розрахунку горизонтального вирівнювання.

133 бюджети, а це 9% від усіх бюджетів громад, які знаходяться на прямих міжбюджетних відносинах, визначені як “збалансовані”.

З метою більш справедливого підходу вирівнювання податкоспроможності бюджетів в умовах повномасштабної війни, тобто врахування впливу війни на надходження бюджетів на 2025 рік, основа для розрахунку базової та реверсної дотації на 2025 рік, як щодо аналогічних показників 2023 року, це очікувані показники за 2024 рік: для обласних бюджетів надходжень це ПнП та ПДФО, а для бюджетів територіальних громад це ПДФО. Тобто не фактичні показники надходжень відповідних податків звітного року (для 2025 року це показники 2023 року), як це передбачає основна норма БКУ.

Також з метою усунення недоліків системи вирівнювання, які яскраво проявились в умовах воєнного часу, та підтримки місцевих бюджетів:

- у 2022 році кошти реверсної дотації за 3 квартали залишались у більшості місцевих бюджетах (тобто не перераховувались до держбюджету), водночас базова дотація надавалась;
- у 2023 році кошти реверсної дотації залишались у місцевих бюджетах, які постраждали найсильніше від війни, базова також продовжувалась надаватись;
- у 2024 році кошти реверсної дотації залишались в усіх місцевих бюджетах як один із [компенсаторів](#) вилучення у місцевих бюджетах на користь держбюджету ПДФО на грошове забезпечення військовослужбовців, поліцейських та осіб рядового і начальницького складу; також базова дотація для “дотаційних бюджетів” передбачена.

Під час підготовки держбюджету до другого читання Комітет Верховної Ради України з питань бюджету спільно з Мінфіном прийняли рішення передбачити у законі норму про невилучення з бюджетів територіальних громад прифронтових територій коштів реверсної дотації (ст.21 закону).

На підтримку громад, що постраждали від збройної агресії РФ, а також усунення недоліків системи горизонтального вирівнювання, закладено 36,5 млрд грн додаткової дотації на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших

територіях України. Це плюс 4,1 млрд грн у порівнянні із обсягом такої дотації у 2024 році. Однак це на 14,6 млрд грн менше, ніж було передбачено у першому читанні.

Частину додаткової дотації в обсязі 12 млрд грн розподілено між місцевими бюджетами таким чином: **7,0 млрд грн** для 252 бюджетів громад, які зазнали негативного впливу від збройної агресії РФ (на компенсацію зменшення ресурсів загального фонду місцевих бюджетів та зменшення надходжень місцевих податків – плати за землю, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, єдиного податку) (до другого читання).

5,0 млрд грн для 107 місцевих бюджетів тимчасово окупованих територій (вже під час першого читання).

СОЦІАЛЬНІ ФОНДИ

- Пенсійний фонд України та Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття – це державні соціальні фонди. Бюджет цих двох фондів в 2025 році має скласти 883 млрд грн, з яких 32% складають надходження з держбюджету. Власними доходами двох фондів є 596 млрд грн або 68% усіх доходів.
- Пенсійний фонд щороку має дефіцит бюджету, який покривається за рахунок коштів держбюджету. На 2025 рік заплановані власні доходи такого фонду становлять 579,2 млрд грн, що на 1% більше, ніж доходи 2024 року.

Бюджет сектору загальнодержавного управління (СЗДУ) включає державні, місцеві бюджети та бюджети соціальних фондів. У структурі бюджету СЗДУ власні доходи соціальних фондів складають 17% усіх доходів.

Наразі в Україні функціонує два державних соціальних фонди – Пенсійний фонд України та Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Бюджет цих двох соціальних фондів в 2025 році має скласти 883 млрд грн за планом. З них 32% складають надходження з державного бюджету. Власними доходами двох фондів є 596 млрд грн або 68% усіх доходів.

Пенсійний фонд України (ПФУ) є центральним державним органом, який здійснює політику в сфері загальнообов'язкового соціального страхування в питаннях пенсійного забезпечення та страхування у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності, а також питаннями надання житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг. Останні дві функції ПФУ перейняв зовсім недавно – до 2022 року питаннями соціального страхування у зв'язку із втратою працездатності опікувався Фонд соціального страхування (ФССУ), а з призначення та надання житлових субсидій – Міністерство соціальної політики.

Власні доходи ПФУ від 2023 року за спрямуванням поділяються на доходи за пенсійним забезпеченням (більша частина) та соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (менша частина), та мають наступну структуру:

- частина надходжень від єдиного соціального внеску (ЄСВ), розподіленого на пенсійне страхування (92,2% усіх власних доходів в 2023 році);
- кошти від підприємств на покриття витрат на виплату та доставку пенсій (1,4%);
- кошти від банків за користування тимчасово вільними коштами ПФУ (0,0%);
- кошти на виплату пенсій іноземним пенсіонерам, які проживають на території України (0,0%);

- доходи за соцстрахуванням – в тому числі частка ЄСВ, розподілена на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві (6,4%).

Власні доходи Фонду безробіття складаються здебільшого з надходжень від єдиного соціального внеску, розподіленого на потреби фонду. В 2025 році заплановані власні надходження фонду складають майже 17 млрд грн. Доходи майже не змінюється у порівнянні із 2024 роком.

На 2025 рік заплановані власні доходи ПФУ становлять 579,5 млрд грн, що майже на 1% більше, ніж доходи цього року. З врахуванням інфляції це означає, що власні доходи в наступному році будуть меншими. Також номінально зменшаться надходження з державного бюджету до бюджету Пенсійного Фонду – на 4,5% і становитимуть 282 млн грн. Загальна сума доходів ПФУ в 2025 році буде на 1,1% номінально меншою, ніж заплановано на цей рік.

Пенсійний фонд щороку має дефіцит бюджету, який завчасно закладається в проєкт бюджету та покривається за рахунок коштів ДБ. У проєкті бюджету ПФУ на 2023 рік були закладені кошти ДБ на покриття дефіциту ПФУ в розмірі 16,7 млрд грн, фактично на ці цілі було виділено з державного бюджету 26,5 млрд грн. А на 2024 рік не заклали коштів на покриття дефіциту.

Хоч в бюджет Пенсійного фонду на 2024 рік не був закладений дефіцит, станом на 1 квітня 2024 року ПФУ отримав 44,4 млн грн від державного бюджету на його покриття. Наразі немає детального плану бюджету Пенсійного фонду на 2025 рік, але така ситуація може скластись і в 2025 році.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Доходи державного бюджету в 2021–2025 рр.

Доходи ДБ	2021		2022		2023		2024, план від 18.09		2024, виконання 8 м.		2025		Зростання, %			
	млрд грн	% від ВВ П	млрд грн	% від ВВ П	млрд грн	% від ВВ П	млрд грн	% від ВВ П	млрд грн	% від ВВ П	млрд грн	% від ВВ П	% від загальн ої суми доходів ДБ	% від загальн ої суми видаткі в ДБ	2025 до 2024 уточнено го плану	2025 до 2021
Офіційні трансферти	13	0%	9	0%	43	1%	0	0%	16	0%	15	0%	1%	0%	-	19%
Власні доходи ДБ, з яких	1 278	23%	1 125	21%	1 466	22%	1 905	25%	1 304	17%	2 224	26%	96%	57%	17%	74%
ПДФО та ВЗ	138	3%	148	3%	207	3%	329	4%	201	3%	426	5%	18%	11%	29%	210%
ПДВ імпорتنний	315	6%	299	6%	347	5%	506	7%	302	4%	594	7%	26%	15%	17%	88%
ПДВ внутрішній	156	3%	214	4%	215	3%	289	4%	175	2%	318	4%	14%	8%	10%	104%
ПП	148	3%	117	2%	144	2%	240	3%	195	3%	247	3%	11%	6%	3%	67%
Акцизний податок внутрішній	83	2%	61	1%	93	1%	100	1%	64	1%	139	2%	6%	4%	40%	68%
Акцизний податок імпорتنний	80	1%	42	1%	75	1%	104	1%	66	1%	147	2%	6%	4%	42%	85%
Кошти НБУ	24	0%	19	0%	72	1%	39	1%	39	1%	64	1%	3%	2%	65%	162%
Рентна плата	81	1%	85	2%	60	1%	58	1%	36	0%	58	1%	2%	1%	1%	-28%
Дивіденди та прибуток ДП та КП	29	1%	47	1%	35	1%	70	1%	68	1%	50	1%	3%	1%	-28%	76%
Реальні ВНБУ*	83	2%	63	1%	83	1%	46	1%	63	1%	57	1%	2%	1%	23%	-31%
Інші власні надходження	142	3%	31	1%	136	2%	123	2%	95	1%	123	1%	5%	3%	0%	-11%

Допомога, з якої	6	0%	653	12	1 163	18	6	0%	616	8%	88	1%	4%	2%	1267%	1297
				%		%										%
Інші джерела ВНБУ на оборону та гуманітарні потреби*	5	0%	172	3%	729	11	0	0%	347	5%	-	-	-	-	-	-
						%										
Гранти в бюджет	1	0%	481	9%	433	7%	6	0%	269	4%	88	1%	4%	2%	1267%	6491
						%										%
Разом	1	24	1	34	2	41	1	25	1	25	2	28	100%	59%	22%	89%
	296,9	%	787,7	%	671,998	%	911,5	%	935,6	%	327	%				

*Реальні ВНБУ це сума доходів за статтею «Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами» плюс розрахункова сума реальних власних доходів за статтею «Інші джерела власних надходжень бюджетних установ».

** Інші джерела ВНБУ на оборону та гуманітарну допомогу це фактична сума видатків на оборону за рахунок інших джерел власних надходжень бюджетних установ та розрахункова частина інших джерел ВНБУ на гуманітарні потреби.

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 2. Розрахунок реальних доходів від ВНБУ та міжнародної допомоги, яка обліковується через статтю доходів ВНБУ.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	2025
Всього ВНБУ, млрд грн	46,7	46,1	69,0	88,4	234,8	812,4	409,7	57,3
Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами	29,2	31,7	31,6	37,1	32,8	45,4	34,3	56,8
Інші джерела ВНБУ, з яких:	17,5	14,4	37,4	51,3	202,1	767,0	375,3	0,5
<i>реальні інші джерела ВНБУ</i>	<i>13,7</i>	<i>10,9</i>	<i>33,7</i>	<i>46,3</i>	<i>30,2</i>	<i>37,7</i>	<i>28,4</i>	<i>-</i>
<i>на видатки на оборону</i>	<i>3,8</i>	<i>3,5</i>	<i>3,7</i>	<i>4,9</i>	<i>157,8</i>	<i>710,0</i>	<i>336,0</i>	<i>-</i>
<i>на гуманітарні потреби</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>14,1</i>	<i>19,4</i>	<i>10,9</i>	<i>-</i>
Власні реальні інші джерела ВНБУ, % ВВП	0,38%	0,27%	0,80%	0,85%	0,58%	0,58%	0,58%	0,58%
Середня частка реальних інших джерел ВНБУ за 2018-21 рр., % ВВП	0,58%							

*2024 рік взято виконання за січень-серпень.

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Через Статтю доходів "Інші джерела ВНБУ" від початку повномасштабного вторгнення обліковується міжнародна допомога, кошти від якої витрачаються на оборону, також гуманітарна допомога та реальні інші доходи ВНБУ. Для виокремлення коштів, які не є власними доходами бюджету, ми зробили наступні припущення.

Припустимо, що частина реальних інших джерел ВНБУ від початку повномасштабної війни в 2022 році становила таку ж частку ВВП, як і в середньому за 4 попередні роки (2018-2021 роки), тобто 0,58%. Тоді ми знаходимо реальні інші джерела ВНБУ від початку війни множачи ВВП наступних років на частку в 0,58%. На 2024 рік за уточненим планом запланували малу суму видатків на оборону за рахунок "Інші джерела ВНБУ" в 2024 році, а фактично за 7 місяців 2024 року здійснили видатків на 297,5 млрд грн. Тому, доходи 2024 року взято фактичні станом на липень 2024 року. Так як в 2024 році взято фактичні дані по виконанню за 7 місяців, то реальні інші джерела ВНБУ за цей період порашовані як частка 0,58% на ВВП за 7 місяців. На 2025 рік сума невідома, а сума доходів за статтю «Інші джерела ВНБУ» буде коригуватись впродовж року.

Додаток 3. Найбільші обсяги видатків Держбюджету-2025 у розрізі ГРБК.

ГРБК	Бюджет ГРБК, млрд грн	% у видатках ВСЬОГО	з них найбільша стаття видатків ГРБК	млрд грн
ВСЬОГО видатки ДБ, з них:	3 941,0	100%		
1. Міністерство оборони України	1 568,8	39,8%	Забезпечення діяльності Збройних Сил України	1 012,3
2. Міністерство фінансів України	623,2	15,8%	Обслуговування державного боргу	480,8
3. Міністерство внутрішніх справ України	438,3	11,1%	Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовка кадрів Національною гвардією України	160,7
4. Міністерство соціальної політики України	422,1	10,7%	Фінансове забезпечення виплати пенсій	236,9
5. Міністерство охорони здоров'я України	219,7	5,6%	Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення	175,5
6. Міністерство освіти і науки України	191,4	4,9%	Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	103,2
7. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України	55,2	1,4%	Реформування та розвиток оборонно-промислового комплексу	54,6
8. Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	55,1	1,4%	Здійснення заходів із забезпечення спеціальною технікою та обладнанням	46,9
9. Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України	45,2	1,1%	Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування	24,4
10. Служба безпеки України	41,7	1,1%	Забезпечення заходів у сфері безпеки держави та діяльності органів системи СБУ	41,5
11. Міністерство розвитку громад та територій України	30,7	0,8%	Субвенція на реалізацію проєктів в рамках Програми з відновлення України	5,0

12. Головне управління розвідки Міноборони	25,1	0,6%	Розвідувальна діяльність у сфері оборони	25,0
13. Міністерство економіки України	24,0	0,6%	Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва (програма "5-7-9")	18,0
14. Державна судова адміністрація України	22,1	0,6%	Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя	22,1

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 4. Найбільші за обсягом видатки Держбюджету-2025 за напрямком "Безпека та оборона", млрд грн

Бюджетна програма	ГРБК	2021 факт	2022 факт	2023 факт	2024* план	2025 проект	зростання 2025 до 2021, разів
1. Забезпечення діяльності Збройних Сил України	Міноборони	94,6	857,5	1 213,9	806,3	1 012,3	10,7
2. Розвиток, закупівля, модернізація та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання	Міноборони	26,4	242,1	833,5	656,7	488,4	18,5
3. Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовка кадрів Національною гвардією України	МВС	14,0	100,4	141,7	113,2	160,7	11,5
4. Забезпечення діяльності органів, установ та закладів Національної поліції України	МВС	37,8	107,1	109,2	85,7	102,4	2,7
5. Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовка кадрів Державною прикордонною службою України	МВС	12,5	64,1	90,4	72,0	96,2	7,7
6. Забезпечення діяльності Державної спеціальної служби транспорту	Міноборони	1,3	13,0	16,7	16,2	67,3	51,8
7. Реформування та розвиток оборонно-промислового комплексу	Мінстратегпром	2,3	7,7	11,9	51,0	54,6	23,7
8. Здійснення заходів із забезпечення спеціальною технікою та обладнанням	Держспецзв'язок	-	-	30,0	58,8	46,9	46,9
9. Забезпечення діяльності органів та підрозділів цивільного захисту	МВС	15,8	48,8	51,7	46,1	43,9	2,8

10. Забезпечення заходів у сфері безпеки держави та діяльності СБУ	СБУ	14,8	27,4	38,9	41,1	41,5	2,8
11. Розвідувальна діяльність у сфері оборони	ГУР	4,2	18,9	29,1	29,1	25,0	6,0
12. Забезпечення діяльності МВС	МВС	9,8	11,6	14,1	18,2	18,0	1,8

Примітка: * уточнений план до змін від 18.09.2024.

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 5. Найбільші за обсягом бюджетні програми у соціальній сфері Держбюджету-2025.

Бюджетна програма	ГРБК	2024* план, млрд грн	2025 (закон), млрд грн	приріст 2025 до 2024	
				млрд грн	%
1. Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій	Мінсоцполітики	271,9	236,9	-35,0	-12,9%
2. Соціальний захист громадян, які потрапили у складні життєві обставини	Мінсоцполітики	88,7	81,8	-6,9	-7,8%
3. Виплата житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг	Мінсоцполітики	49,9	42,3	-7,6	-15,2%
4. Соціальний захист дітей та сім'ї	Мінсоцполітики	27,6	27,4	-0,2	-0,7%
5. Підтримка малозабезпечених сімей	Мінсоцполітики	20,2	19,7	-0,5	-2,5%
6. Соціальний захист осіб з інвалідністю	Мінсоцполітики	6,7	7,0	+0,3	+4,5%
7. Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із виплати грошової компенсації для отримання житла для сімей ветеранів війни	Мінветеранів	3,3**	4,0	+0,7	+21,2%
8. Компенсація за знищене житло	Мінрегіон	–	3,0	–	–
9. Компенсація за знищене житло (НОМЕ)	Мінрегіон	–	0,46	–	–
10. Субвенція на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб	Мінветеранів	3,8	2,9	-0,9	-23,7%
11. Виплата особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною або за роботу в спеціальних умовах	Мінсоцполітики	1,7	1,7	0,0	0,0%
12. Заходи з підтримки та допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та членам родин загиблих	Мінветеранів	–	2,1	–	–
13. Розвиток системи соціальних послуг	Мінсоцполітики	1,1	1,5	+0,2	+18,2%
14. Заходи щодо соціального і правового захисту осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України	Мінреінтеграції	0,7	1,2	+0,5	+71,4%

15. Модернізація системи соціальної підтримки населення України	Мінсоцполітики	1,3	1,2	-0,1	-7,7%
16. Надання компенсації для відновлення пошкоджених об'єктів нерухомого майна, з використанням електронної публічної послуги “єВідновлення”	Мінрегіон	2,9	1,0	-1,9	-65,5%

Приміта: * уточнений план до змін від 18.09.2024. ** у 2023 році це аналогічні за змістом бюджетні програми за кодами 1511040, 1511060.

Джерела: власні розрахунки ЦЕС, дані НБУ, OpenBudget, Закон про Державний бюджету України на 2025 рік.

Додаток 6. Програми Держбюджету-2025 на цілі відновлення та відбудови (без програм на реалізацію публічних інвестиційних проєктів), млрд грн.

Бюджетна програма	ГРБК	2023 факт	2024 план*	2025 закон
Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення	Держагенство відновлення	28,00	18,40	12,6
Надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна	Мінрегіон	5,80	4,40	–
Субвенція на проєктування, відновлення, будівництво, модернізацію, облаштування, ремонт об'єктів будівництва громадського призначення, соціальної сфери, культурної спадщини, житлово-комунального господарства, інших об'єктів, що мають вплив на життєдіяльність населення	Мінрегіон	4,00	перехідні залишки	перехідні залишки
Субвенція на реалізацію проєктів (об'єктів, заходів), спрямованих на ліквідацію наслідків збройної агресії	Мінрегіон	3,40	7,70	–
Субвенція на відновлення об'єктів критичної інфраструктури в рамках спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проєкту "Проєкт розвитку міської інфраструктури - 2"	Мінрегіон	1,50	0,52	0,13
Відновлення критично важливої логістичної інфраструктури та мережевого сполучення (RELINC)	Держагенство відновлення (2023 р.) Мінрегіон (2024-2025 рр.)	0,88	0,02	3,40
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України	Мінрегіон	0,13	2,30	1,60
Відновлення та розвиток енергетичної інфраструктури	Міненергетики	–	7,20	2,50
Реалізація Частини 2 інвестиційного проєкту “Відновлення енергозабезпечення у зимовий період та постачання енергетичних ресурсів”	Мінрегіон	–	–	0,02
Реалізація проєкту “Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (HOPE)”	Мінрегіон	–	0,08	0,06
Енергоефективність громадських будівель	Мінрегіон	–	0,09	2,56
Розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаїв	Мінрегіон	–	0,16	0,15

Забезпечення реалізації проєктів щодо відновлення інфраструктури за програмою «Підтримка швидкого відновлення України»	Держагенство відновлення	–	3,20	0,001
Субвенція на реалізацію проєкту “Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (HOPE)”	Мінрегіон	–	0,25	0,54
Субвенція на реалізацію проєктів в рамках Програми з відновлення України	Мінрегіон	–	4,50	5,00
Субвенція на реалізацію проєктів в рамках Програми відновлення України III	Мінрегіон	–	–	1,00
Розширення критично важливих Дунайських логістичних ланцюгів (RELINC)	Мінрегіон	–	–	1,40
Субвенція з державного бюджету бюджету Харківської міської територіальної громади на аварійно-відновлювальні роботи житлово-комунальної сфери	Мінрегіон			1,0
Частина додаткової дотації***	Мінфін	–	2,4	–

Примітка: * уточнений план до змін від 18.09.2024.

** У 2023-2024 роках це Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України.

*** Рішенням уряду від 2 липня 2024 року №777 частина додаткової дотації, а саме 2,4 млрд грн, спрямована на відновлення автомобільних доріг загального користування місцевого значення, що використовуються для потреб Збройних Сил України.

Джерела: Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 7. Бюджетні програми Держбюджету-2025 на реалізацію публічних інвестиційних проєктів на 2025 рік.

№ з/п	Бюджетні програми	ГРБК	млн грн
1.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту "Будівництво магістральних водогонів у Миколаївській області, у зв'язку з недостатністю ліквідації негативних наслідків, пов'язаних із знищенням Каховської гідроелектростанції"	Агентство відновлення	8 000,0
2.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (облаштування укриттів), зокрема військових ліцєях	МОН	6 200,0
3.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту з придбання пасажирських вагонів (366 од.)	Мінрегіон	4 419,1
4.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із виплати грошової компенсації для отримання житла для сімей ветеранів війни	Мінветеранів	3 973,1
5.	Реалізація публічних інвестиційних проєктів Міністерства охорони здоров'я України	МОЗ	3 397,3
6.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»	МОН	2 000,0
7.	Субвенція на реалізацію публічних інвестиційних проєктів у сфері охорони здоров'я	МОЗ	1 658,3
8.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на безперешкодний доступ до якісної освіти - шкільні автобуси	МОН	1 600,0
9.	Державний фонд регіонального розвитку	Мінрегіон	1 000,0
10.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на придбання обладнання, створення та модернізацію їдалень закладів освіти, зокрема військових ліцєїв	МОН	960,0
11.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Мінсоцполітики	833,0
12.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на модернізацію майстерень і лабораторій закладів професійної та фахової передвищої освіти, забезпечення енергоефективності, безпеки та інклюзивності освітнього простору	МОН	540,0
13.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту із створення та функціонування Національного військового меморіального кладовища	Мінветеранів	500,0

14.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (протипожежний захист), зокрема військових ліцеях	МОН	500,0
15.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із розвитку ветеранських просторів	Мінветеранів	450,0
16.	Реалізація публічних інвестиційних проєктів на розвиток матеріально-технічної бази закладів спеціалізованої медичної допомоги Національної академії медичних наук України	Національна академія медичних наук	370,6
17.	Реалізація публічних інвестиційних проєктів з реконструкції та будівництва установ виконання покарань і слідчих ізоляторів	Мінюст	342,9
18.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту із завершення будівництва реабілітаційного комплексу "Галичина"	Мінсоцполітики	239,0
19.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту для впровадження нових діагностичних методик в онкології	ДУС	216,7
20.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту «Електронний засіб контролю і нагляду»	Мінюст	159,1
21.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту "Нове будівництво споруди подвійного призначення (з захисними властивостями протирадіаційного укриття) місткістю 200 осіб"	Мінкульт	70,0
22.	Забезпечення функціонування офісу із залучення та підтримки інвестицій	Секретаріат Кабміну	65,9
23.	Реалізація Частини 2 інвестиційного проєкту "Відновлення енергозабезпечення у зимовий період та постачання енергетичних ресурсів"	Мінрегіон	14,6
24.	Заходи із посилення інституційної спроможності для підготовки публічних інвестиційних проєктів та проєктів державно-приватного партнерства	Мінекономіки	5,0

Джерела: Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 8. Бюджетні програми Держбюджету-2025, які було зменшено при підготовці законопроекту до другого читання млрд грн.

Бюджетна програма		Подано на перше читання	Подано на друге читання	Відхилення (+/-)	Приріст, %
1.	Резервний фонд	43,9	29,7	-14,2	-32,4%
2.	Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною	51,2	36,5	-14,6	-28,6%
3.	Здійснення прокурорської діяльності, підготовка та підвищення кваліфікації працівників органів прокуратури	17,8	16,6	-1,2	-6,8%
4.	Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду	237,9	237,0	-1,0	-0,4%
5.	Фінансове забезпечення заходів функціонування і розвитку внутрішніх водних шляхів та інфраструктури внутрішнього водного транспорту	0,4	0,2	-0,2	-46,1%
6.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я	1,4	1,3	-0,1	-8,2%
7.	Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень	0,8	0,8	-0,02	-2,6%
8.	Керівництво та управління у сфері безпечності харчових продуктів та захисту споживачів	2,8	2,8	-0,01	-0,5%
9.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення окремих видатків районних рад, спрямованих на виконання їх повноважень	0,2	0,2	-0,01	-2,9%
10.	Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя	22,1	22,1	-0,005	-0,02%
РАЗОМ		378,6	348,5	-31,4	-8,3%

Джерела: матеріали законопроекту №12000, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 9. Бюджетні програми проєкту Держбюджету-2025, які було скасовано при підготовці до другого читання, млрд грн.

№ з/п	Бюджетна програма	Обсяг
1.	Фінансове забезпечення підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів	-25,0
2.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію різниці в тарифах на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, послуг з централізованого водопостачання та водовідведення та підтримку підприємств, які надають такі послуг;	-12,2
3.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах	-6,6
4.	Заходи з ментальної, спортивної, фізичної, психологічної реабілітації та професійної адаптації	-1,7
5.	Фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм	-0,8
6.	Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або інвалідності деяких категорій осіб відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»	-0,5
7.	Функціонування Українського ветеранського фонду, у тому числі здійснення фондом заходів з підтримки проєктів	-0,3
8.	Фонд розвитку закладів фахової передвищої та вищої освіти	-0,3
9.	Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді	-0,2
10.	Створення та функціонування Національного військового меморіального кладовища	-0,1
11.	Заходи з формування позитивного образу ветеранів війни, виготовлення бланків посвідчень та нагрудних знаків, розвитку ветеранського руху, вшанування пам'яті Захисників та Захисниць України	-0,02
	Разом	-47,8

Джерела: Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 10. Бюджетні програми Держбюджету-2025, які було збільшено при підготовці законопроекту до другого читання, млн грн.

№ з/п	Бюджетна програма	Подано на перше читання	Подано на друге читання	Відхилення (+/-)	Приріст, %
1.	Державна охорона органів державної влади та посадових осіб	3 632,5	3 830,9	198,3	5,5%
2.	Діагностика і лікування захворювань із впровадженням експериментальних та нових медичних технологій, спеціалізована консультативно-поліклінічна допомога, що надається науково-дослідними установами Національної академії медичних наук України	521,5	531,5	10,0	1,9%
3.	Медичне обслуговування працівників Національної академії наук України	29,1	42,2	13,1	45,0%
4.	Наукова і науково-технічна діяльність наукових установ Національної академії наук України	6 098,0	6 370,6	272,6	4,5%
5.	Керівництво та управління у сфері контролю за виконанням державного бюджету	683,2	1 200,5	517,3	75,7%
6.	Інформаційно-аналітичне забезпечення координаційної діяльності у сфері національної безпеки і оборони	264,6	280,3	15,7	5,9%
7.	Керівництво та управління здійсненням контролю у сфері медіа	221,8	230,5	8,8	4,0%
8.	Керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів	189,1	439,1	250,0	132,2%
9.	Забезпечення діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції	449,3	592,9	143,7	32,0%
10.	Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини	354,9	385,1	30,2	8,5%
11.	Забезпечення засад функціонування незалежної судової влади	367,1	371,8	4,7	1,3%
12.	Розвідувальна діяльність у сфері оборони	24 704,7	24 994,2	289,5	1,2%
13.	Керівництво та управління у сфері мистецтв та спеціалізованої мистецької освіти	22,2	22,9	0,7	3,2%
14.	Забезпечення діяльності Українського інституту книги, підтримка книговидавничої справи та популяризація української літератури у світі	178,5	278,5	100,0	56,0%

15.	Збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках	829,2	832,2	3,0	0,4%
16.	Підготовка кадрів для сфери культури і мистецтва закладами фахової передвищої та вищої освіти, підвищення кваліфікації працівників у сфері культури та мистецтв	1 464,5	1 464,9	0,4	0,03%
17.	Забезпечення функціонування Українського культурного фонду, у тому числі здійснення Фондом заходів з підтримки проєктів	145,7	250,7	105,0	72,1%
18.	Фінансова підтримка національних художніх колективів, концертних організацій та їх дирекції, національних і державних циркових організацій	790,0	794,7	4,7	0,6%
19.	Забезпечення стратегічних комунікацій, інформаційної безпеки, заходів з європейської та євроатлантичної інтеграції	205,4	405,4	200,0	97,4%
20.	Керівництво та управління у сфері культури та стратегічних комунікацій	213,5	218,5	5,0	2,3%
21.	Додаткові дотації з державного бюджету місцевим бюджетам	3 412,5	4 027,2	614,7	18,0%
22.	Керівництво та управління у сфері реалізації політики з питань управління державним боргом	45,8	103,7	57,8	126,1%
23.	Керівництво та управління у сфері податкової політики	15 147,1	15 176,6	29,5	0,2%
24.	Керівництво та управління у сфері митної політики	6 973,5	7 635,9	662,4	9,5%
25.	Керівництво та управління у сфері фінансового контролю	1 648,4	1 898,5	250,1	15,2%
26.	Керівництво та управління у сфері фінансів	875,8	888,4	12,6	1,4%
27.	Субвенція з державного бюджету бюджету Дніпровської міської територіальної громади на завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі	702,0	842,4	140,4	20,0%
28.	Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування	11 318,0	12 600,0	1 282,0	11,3%
29.	Керівництво та управління у сфері відновлення та розвитку інфраструктури України	102,7	122,8	20,1	19,6%
30.	Керівництво та управління у сфері розвитку громад та територій	457,5	497,1	39,6	8,7%

31.	Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників	205,0	1 205,0	1 000,0	487,8%
32.	Керівництво та управління у сфері реалізації політики щодо соціального захисту населення	136,3	147,1	10,8	7,9%
33.	Соціальний захист громадян, які потрапили у складні життєві обставини	80 801,4	81 801,4	1 000,0	1,2%
34.	Розвиток системи соціальних послуг	1 254,5	1 583,2	328,7	26,2%
35.	Створення і програмно-технічне забезпечення системи інформаційно-аналітичної підтримки, інформаційно-методичне забезпечення та виготовлення бланків посвідчень і нагрудних знаків для системи соціального захисту	145,3	247,5	102,2	70,4%
36.	Загальне керівництво та управління у сфері енергетики	216,7	230,6	13,9	6,4%
37.	Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення	175 004,6	175 535,8	531,2	0,3%
38.	Спеціалізована медична допомога	5 756,5	5 806,5	50,0	0,9%
39.	Здійснення зовнішнього оцінювання та моніторинг якості освіти Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними підрозділами	335,5	401,5	65,9	19,6%
40.	Виконання зобов'язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва, участь у рамковій програмі Європейського Союзу з досліджень та інновацій	265,3	284,6	19,3	7,3%
41.	Забезпечення діяльності Національного фонду досліджень, грантова підтримка наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок	649,8	792,9	143,1	22,0%
42.	Загальнодержавні заходи у сфері освіти	1 513,0	1 833,9	320,8	21,2%
43.	Надання освіти закладами загальної середньої освіти державної форми власності та освітніх послуг державною установою для осіб, які перебувають у закладах охорони здоров'я	364,6	399,0	34,4	9,4%
44.	Розвиток, закупівля, модернізація та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання	487 690,8	488 421,5	730,8	0,1%
45.	Керівництво та управління у сфері державної політики щодо зовнішніх відносин	448,1	466,0	17,9	4,0%

46.	Керівництво та управління у сфері експортного контролю	47,2	63,0	15,7	33,3%
47.	Реалізація прав і свобод національних меншин (спільнот) та корінних народів України	10,2	20,2	10,0	97,8%
48.	Керівництво та управління у сфері етнополітики та свободи совісті	28,9	43,8	14,9	51,5%
49.	Заходи з підтримки розвитку лідерства в Україні	5,0	10,0	5,0	100,0%
50.	Надання медичних послуг медичними закладами	1 666,6	1 847,9	181,3	10,9%
51.	Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України	1 373,6	1 374,2	0,7	0,05%
52.	Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України	1 657,8	1 686,8	29,0	1,7%

Джерела: матеріали законопроекту №12000, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 11. Нові програми Держбюджету-2025, які з'явилися при підготовці законопроекту до другого читання (включно з інвестиційними) Ч.1

№ з/п	Бюджетна програма	млрд грн
1.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти	12,0
2.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту "Будівництво магістральних водогонів у Миколаївській області, у зв'язку з недостатністю ліквідації негативних наслідків, пов'язаних із знищенням Каховської гідроелектростанції"	8,0
3.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (облаштування укриттів), зокрема військових (військово-морських, військово-	6,2
4.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту з придбання пасажирських вагонів (366 од.)	4,4
5.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2–5 частини першої статті 10-1 Закону України	4,0
6.	Реалізація публічних інвестиційних проєктів Міністерства охорони здоров'я України	3,4
7.	Компенсація за знищене житло	3,0
8.	Заходи з підтримки та допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та членам родин загиблих	2,2
9.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»	1,7
10.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічних інвестиційних проєктів у сфері охорони здоров'я	1,6
11.	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на безперешкодний доступ до якісної освіти - шкільні автобуси	1,0
12.	Субвенція бюджету Харківської міської територіальної громади на аварійно-відновлювальні роботи житлово-комунальної сфери	1,0
13.	Державний фонд регіонального розвитку	1,0
14.	Надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією РФ, з використанням електронної публічної послуги "єВідновлення"	1,0

Джерела: матеріали законопроекту №12000, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 11. Нові програми Держбюджету-2025, які з'явилися при підготовці законопроекту до другого читання (включно з інвестиційними) Ч.2

№ п/п	Бюджетна програма	млн грн
15.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на придбання обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів освіти, зокрема військових ліцєях	960,0
16.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	833,0
17.	Фінансування заходів із забезпечення функціонування операторів критичної інфраструктури в галузі цивільної авіації	827,9
18.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на модернізацію майстерень і лабораторій закладів професійної та фахової передвищої освіти, забезпечення енергоефективності, безпеки та інклюзивності освітнього простору	540,0
19.	Надання державної фінансової підтримки підприємствам у сфері оборонно-промислового комплексу	500,0
20.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (протипожежний захист), зокрема військових ліцєях	500,0
21.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту із створення та функціонування Національного військового меморіального кладовища	500,0
22.	Забезпечення діяльності підприємств, установ та організацій Міністерства у справах ветеранів	463,9
23.	Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із розвитку ветеранських просторів	450,0
24.	Реалізація публічних інвестиційних проєктів на розвиток матеріально-технічної бази закладів спеціалізованої медичної допомоги Національної академії медичних наук України	370,6
25.	Реалізація публічних інвестиційних проєктів з реконструкції та будівництва установ виконання покарань і слідчих ізоляторів	342,9
26.	Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді	250,7
27.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту із завершення будівництва реабілітаційного комплексу по вул. Спортивній, 4 в смт Великий Любінь Городоцького р-ну Львівської обл. ("Галичина")	239,0
28.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту для впровадження нових діагностичних методик в онкології	216,7
29.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту «Електронний засіб контролю і нагляду»	159,1

30.	Забезпечення виконання завдань і заходів із підтримки українців за кордоном та сприяння їх поверненню в Україну	150,0
31.	Співфінансування проєктів розвитку залізничної інфраструктури, зокрема тих, що реалізуються за рахунок структурних фондів Європейського Союзу	128,2
32.	Реалізація публічного інвестиційного проєкту "Нове будівництво споруди подвійного призначення (з захисними властивостями протирадіаційного укриття) місткістю 200 осіб", проєкт повторного використання	70,0
33.	Заходи із вселення водних біоресурсів у рибогосподарські водні об'єкти (їх частини)	21,0
34.	Підвищення кваліфікації працівників суб'єктів у сфері медіа в Укртелерадіопресінституті	0,3

Джерела: матеріали законопроєкту №12000, Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.

Додаток 12. Державні запозичення до загального фонду Держбюджету-2025.

Перелік кредитів/вид	Кредитор	Обсяг, млрд грн	Обсяг, млрд дол. США
Всього державні запозичення:		2 325,7	51,7
1. Зовнішнє запозичення, в т.ч.:		1 746,5	38,8
2. Внутрішнє запозичення, в т.ч.:		579,2	12,9
ОВДП короткострокові	Інвестори на внутрішньому ринку капіталу	30,0	0,7
ОВДП середньострокові	Інвестори на внутрішньому ринку капіталу	519,2	11,5
ОВДП довгострокові	Інвестори на внутрішньому ринку капіталу	30,0	0,7

Джерела: Закон про Державний бюджет України на 2025 рік. Власні розрахунки ЦЕС.

Додаток 13. Найбільші бюджетні програми Держбюджету-2025 на фінансування, яких планується залучити кредити (позики) на проекти розвитку, відновлення і відбудови, млрд грн.

Бюджетна програма	Кредитор	Обсяг
ВСЬОГО, з них, зокрема:		178,0
Розвиток, закупівля, модернізація та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання	<i>Уряд Сполученого Королівства</i>	118,4
Програма розвитку муніципальної інфраструктури	<i>ЄІБ</i>	9,4
Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору	<i>ЄБРР</i>	7,0
Субвенція на реалізацію проектів в рамках Програми з відновлення України	<i>ЄІБ</i>	5,0
Вища освіта, енергоефективність та сталий розвиток	<i>ЄІБ</i>	2,6
Розвиток міського пасажирського транспорту в містах України	<i>ЄІБ</i>	3,7
Відновлення і розвиток стійкої національної моделі медичної галузі України	<i>Уряд Франції</i>	2,4
Реалізація спільного з Урядом Франції проекту постачання рейок акціонерному товариству «Українська залізниця»	<i>ЄІБ</i>	1,8

Джерела: Закон про Державний бюджет України на 2025 рік.